

Emma Magnusson
Handläggare
033-35 73 28

Datum
2023-05-16

Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2023-00008 2.1.2.1

Anmälningssärenden 2023

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Redovisade anmälningssärenden läggs till handlingarna

Anmälningssärenden

1. Fritids- och folkhälsonämnden: 10-dagars ekonomisk redovisning mars 2023
Dnr 2023-00054
2. Stadsrevisionen: Revisionsberättelse för Fritids- och folkhälsonämnden 2022
Dnr 2023-00091
3. Kommunfullmäktige: Framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader (Budgetuppdrag 2021)
Dnr 2023-00092
4. Kommunfullmäktige: Borås Stads Miljöprogram
Dnr 2022-00110
5. Kommunfullmäktige: Revidering av riktlinjer för styrdokument
Dnr 2023-00093
6. Kommunfullmäktige: Svar på motion av Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella
Dnr 2022-00099
7. Kommunfullmäktige: Svar på motion av Anne Rapinoja (V): Stadsodlingar är mötesplatser
Dnr 2023-00094
8. Fritids- och folkhälsonämnden: Protokoll samt bilagor från Förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2023-05-11 (bifogas senare)
Dnr 2023-00020

9. Fritids- och folkhälsonämnden: Verksamhetsberättelse och verksamhetsplan Healthy Cities 2023
Dnr 2023-00097

Håkan Eriksson
Ordförande

Maria Wallengren
Förvaltningschef

10-dagars 2023-03

Fritids- och folkhälsonämnden

Ekonomisk redovisning

Fritidsramen

	2022	2023		Nettoutfall jan-aktuell månad	Avvikelse	Prognos avvikelse
	Nettoutfall jan-aktuell månad	Nämndbudget	Periodiserad nettobudget			
Fritids- och folkhälsonämnd	376	1 540	432	669	-237	0
Gemensam administration	3 018	15 245	3 887	3 361	526	0
Folkhälsa	-1 748	3 632	-306	-1 071	765	0
Evenemang	697	3 867	782	671	111	0
Mötesplatser/förebyggande arbete	4 607	29 361	7 748	6 722	1 026	0
Öppen ungdomsverksamhet (Fritidsgårdsverksamhet)	9 143	43 527	10 689	10 418	271	0
Anläggningsenheten	30 693	120 808	30 760	32 835	-2 075	-6 600
Badenheten	10 361	36 310	8 846	9 010	-164	-5 400
Buffert	0	1 710	428	0	428	1 710
Verksamhetens nettokostnader	57 147	256 000	63 266	62 615	651	-10 290
Kommunbidrag	56 555	256 000	63 266	63 266		
Resultat jfr med kommunbidrag	-592	0	0	651		-10 290
Godkänt ianspråktagande av ack. resultat	0			0		0
Godkända "öronmärkta" projekt	122			0		0
Resultat jfr med tillgängliga medel	-470			651		-10 290

Bidragsramen

	2022	2023		Nettoutfall jan-aktuell månad	Avvikelse	Prognos avvikelse
	Nettoutfall jan-aktuell månad	Nämndbudget	Periodiserad nettobudget			
Administration föreningsenhet	745	3 500	875	970	-95	0
Föreningsbidrag	9 655	34 355	11 062	10 347	715	0
Bidrag till etniska föreningar	274	1 505	361	442	-81	0
Bidrag till sociala föreningar	1 534	3 500	1 883	1 905	-22	0
Bidrag till funktionshindrade	635	1 140	573	676	-103	0
Bidrag till pensionärsföreningar	712	1 900	610	873	-263	0
Verksamhetens nettokostnader	13 555	45 900	15 364	15 213	151	0
Kommunbidrag	13 789	45 900	15 364	15 364		
Resultat jfr med kommunbidrag	234	0	0	151		0
Godkänt ianspråktagande av ack. resultat	0			0		0
Godkända "öronmärkta" projekt	0			0		0
Resultat jfr med tillgängliga medel	234			151		0

Verksamhetsmätt

Badenheten

Verksamhetsmätt	Utfall Mar 2022	Budget 2023	Utfall Feb 2023	Utfall Mar 2023
Antal besökare Stadsparkbadet	46 516	240 000	41 391	61 115
Antal besökare Borås Simarena	36 584	170 000	26 788	43 468
Antal besökare Sandaredsbadet	16 713	65 000	11 199	18 784
Antal besökare Dalsjöbadet	10 404	38 000	8 080	12 682

10-dagars 2023-03

Fritids- och folkhälsonämnden

Kommentarer

Fritidsramen

Den bokförda budgetavvikelsen är för perioden 651 tkr.

Det har bokförts kostnader som förväntas justeras/regleras. I uppföljningen påverkar dessa bokförda kostnader utfallet negativt men förväntas justeras på olika sätt framöver.

- Externa hyror Borås Arena AB = - 1 418 tkr
- Externt projekt (25192) Socialt Hållbart Borås = -361 tkr

Därutöver påverkar olika bidrag utfallet positivt, ca 1 758 tkr för perioden. Externa bidrag är exempelvis EU-bidrag för volontärer, prio-pengar och andra statsbidrag, bidrag från arvsfonden, hälso-och sjukvårdsnämnden m.m. Kvarstående medel återbetalas eller flyttas till nästkommande budgetår.

I det bokförda resultatet inkluderas även andra effekter/åtgärder som är av särskild karaktär:

- Avsatt moms som "försiktighetsåtgärd" = 602 755 tkr (avser jan-mars 2023)

Prognos vid årets slut = -10 290 tkr.

- **Badenheten, -5 400 tkr.** Badverksamheten är till stor del intäktsfinansierad. Intäktsbudgeten har under 2023 inte kunnat regleras som en konsekvens av främst ökade internhyror. Redan vid årets ingång är vi medvetna om en prognosavvikelse som beräknas till - 5400 tkr. Vår förhoppning är att avvikelsen blir lägre. Avvikelsen motsvarar den momsavsättning som gjorts för perioden nov 2019-dec 2022 (3 500 tkr) samt den avsättning som beräknas för 2023 (1 900 tkr).
- **Anläggningsenheten, -6 600 tkr.** -1 000 tkr avser ökade internhyror och städ per halvår för ny idrottshall "Myråshallen". -5 600 tkr avser ökade hyror för Borås Arena 1 och 2, Sjuhäradshallen, Ryda fotbollshall som faktureras av Borås Arena AB.
- **Buffert, + 1 710tkr.** Används i sin helhet för att täcka prognostiserade underskott.

Moms

Momsen på Stadsparksbadet har utifrån interna beslut ändrats från och med aug 2019 från 25 % till 0 %. Förvaltningen har fått besked om att det ska vara 25 % moms på Stadsparksbadet intäkter. Beslutet har överklagats till Kammarrätten. Fram till beslut från Kammarrätten tilldelas kommer 25 % moms på badavgifterna avsättas som en försiktighetsåtgärd. Ett beslut som följer vår linje i ärendet medför att en återföring kan göras till driften med motsvarande belopp som har avsatts.

Ökade kostnader

Uppräkning har inte kunnat ske i budget för de kostnader som betraktas som "övriga tjänster", exempelvis fastighetsskötsel, städ, föreningsdrift, elkostnader och andra konsumtionsavgifter. Detta innebär att de ökade kostnader som uppstår får hanteras inom befintlig budgetram. Vi kan redan nu se att flera kostnader ökar, både interna och externa kostnader. Vi följer utvecklingen i kommande prognoser.

Bidragsramen

Prognos vid årets slut

I nuläget beräknas en budget i balans vid årets slut.

Eventuella över- och underskott regleras i samband med årsbokslutet.

Fritids- och folkhälsonämnden

Stadsrevisionen. Borås

20
22

Revisionsberättelse för Fritids- och folkhälsonämnden år 2022

Vi har granskat Fritids- och folkhälsonämndens verksamhet och årsredovisning 2022. Granskningen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott mot budget. Vi bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att målsättningen för en av tre indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt inte är uppnådd. Kommunfullmäktige har gett två uppdrag till nämnden avseende 2022, inget av uppdragen är genomförda.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads hantering av statsbidrag. Vår bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av delegationsbeslut i Borås Stad. Vår bedömning är att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Vi har dock identifierat ett utvecklingsområde för Fritids- och folkhälsonämnden.

Vår bedömning är att Fritids- och folkhälsonämndens verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms, mot bakgrund av identifierade avvikelser från Borås Stads regler för intern kontroll och de fördjupade granskningar som riktats till nämnden under året, som inte helt tillräcklig. Nämnden behöver säkerställa att samtliga kontrollmoment genomförs enligt plan.

Vi tillstyrker att Fritids- och folkhälsonämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2022.

BORÅS 2023-04-17

Bill Johansson
Ordförande

Lennart Gabre

Bo-Lennart Bäcklund

Thomas Gustafsson

Fredrik Brandberg

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett underskott på 4 540 tkr jämfört med budget, fördelat på ett underskott på 5 769 tkr för fritidsramen och ett överskott på 1 229 tkr för bidragsramen. Stadsrevisionen noterar att nämndens sammanlagda resultat inte framgår av tabellen ekonomiskt sammandrag i årsredovisningen.

Stadsrevisionen noterar att bufferten är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget. Hela bufferten har använts. Nämnden skriver i samband med uppföljning av tertial två att, ur ett helhetsperspektiv har den löpande verksamheten en budget i balans. Ingen åtgärdsplan har därför upprättats.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelserna.

Fritidsramen

- Intäkterna är lägre än budget och avviker i jämförelse med budget med 4 904 tkr. Avvikelsen ligger främst inom Badenheten.
- De totala kostnaderna är högre än budget och avviker jämfört med budget med 3 265 tkr. Bland dessa kostnader avviker personalkostnaderna positivt mot budget med 3 188 tkr som en konsekvens av vakanta tjänster under rekryteringsperioder, men också genom att personalresurser och andra kostnader inom ram har finansierats med externa projektmedel menar nämnden. Kostnaden för material och tjänster avviker negativt mot budget med 7 506 tkr.

Årets avsatta buffert på 2 400 tkr har används i sin helhet för att täcka underskott i verksamheten. Enligt beslut i nämnd främst för att minimera konsekvenserna av den avsättning av moms som har gjorts för perioden november 2019 till december 2022.

Det finns ett antal kostnader som redovisats ovan som påverkat resultatet negativt och där det finns en utlovad bokslutsjustering enligt nämnden, bland annat för öronmärka projekt beslutade av Kommunfullmäktige (Borås Arena och de Sociala investeringsprojekten). Nämnden förutsätter att dessa kostnader blir reglerade i bokslutet. Utlovade bokslutsjusteringar uppgår till 2 588 tkr enligt nämnden varav:

- Hyreskostnad för Fristadshallen från juni månad: 1 404 tkr
- Utökade kostnader i samband med utemiljön i projektet ”Borås Arena 3.0”: 210 tkr
- Investeringsprojektet ”Kraftsamling Sjöbo”: 135 tkr
- Investeringsprojektet ”En kommun fri från våld”: 839 tkr

Bidragsramen

Föreningsstöd och bokning redovisar ett överskott på 1 229 tkr. Kostnaderna är 1255 tkr lägre än budgeterat. Det är framförallt kostnader för material och tjänster som varit lägre än budget. Det finns även skillnader inom kostnadsutfallet jämfört budgetens kostnader, till exempel kan nämnas att verksamhetsbidraget för pensionärsföreningar lämnar ett överskott om 579 tkr mot budget medan verksamhetsbidraget till sociala föreningar lämnar ett underskott om 189 tkr mot budget.

Investeringsbudget

Investeringsbudgeten för de årliga anslagen uppgår till 15 250 tkr varav 6 774 tkr har använts. De utförda investeringarna under året består främst av utveckling av näridrottsplatser/ aktivitetsplatser (3 825 tkr), utveckling av idrottsanläggningar ute och inne (1 121 tkr) samt utveckling av spår och leder (1 015 tkr).

Investeringsbudgeten för de investeringar som löper över flera år uppgår till 8 881 tkr för 2022, varav 6 991 tkr har använts under 2022. Investeringarna under året har främst bestått i utveckling av Kronängsparken och inventarier till mötesplatser. För investeringsprojekt som löper över flera år flyttas över- och underskott över åren.

Kommunfullmäktiges indikatorer

I Kommunfullmäktiges budget för år 2022 har målsättningar formulerats för 23 indikatorer kopplade till de visionsområden som ingår i visionen om framtidens Borås. I Kommunfullmäktiges budget anges om respektive indikator ska öka eller minska. För Fritids- och folkhälsonämnden har Kommunfullmäktige fastställt tre indikatorer. Nämnden redovisar måluppfyllelsen av indikatorerna enligt nedan:

- **Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (7,8 %) är lägre än utfallet för år 2021 (7,9 %).
Målsättningen uppnås.
- **Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (10,7) är högre än utfallet för 2021 (6,2). Målsättningen uppnås inte. Nämnden skriver i årsredovisningen att den största andelen av timanställda avser sommaren för att lösa semestrar och utökade säsongsuppdrag som kollo och badresor. Ett led i att få minskat behov är att se över bemanning långsiktigt även över semestrarna. De åtgärder som genomförts och bedöms få fortsatt effekt är att verksamheten har förändrat schemat för personalen så att fler helger och kvällar bemannas med ordinarie personal menar nämnden. Utöver det bedömer förvaltningen att den fortsatta minskningen av sjukfrånvaro och annan korttidsfrånvaro minskar beroendet av timavlönad personal.
- **Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %.**
Utfallet för indikatorn för 2022 (55 %) är högre än utfallet för år 2021 (44 %).
Målsättningen uppnås.

Nämnden har inte uppnått målsättningen för en av tre indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt.

Nämndens indikatorer

Nämnden har antagit en indikator med målsättning vilket är i linje med Borås Stads styr- och ledningssystem.

Tidigare har badverksamheten mätt simkunnigheten i årskurs tre. Eftersom nämnden nu följer en ny simskoleplan, sedan hösten 2021, så finns det inga siffror att jämföra med för årskurs tre ännu. Detta då årskurs tre har sin simkurs först under vårterminen 2023. Från hösten 2023, då alla klasser från förskoleklass till årskurs sex har genomfört två omgångar av den nya simskoleplanen, har nämnden jämförbara resultat för alla årskurserna.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2022 fått två uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut, av dessa är två uppdrag inte genomförda.

0 2 0 0 av nämndens två uppdrag.

De uppdrag som inte är genomförda är:

- **Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att utifrån ”Utredning av förutsättningar för uppstart av Mötesplats på Göta” fortsätta att utreda vad som ytterligare krävs i form av kostnader, placering etc. för att möjliggöra en Mötesplats på Göta.**
Nämnden menar att fortsatt utredning av en Mötesplats på Göta kommer ske i samband med förändrade förutsättningar för Mötesplats Kristineberg. Lokalförstärkningsnämnden hanterar lokalbehovsframställan som är gjord av nämnden. Parallellt har Vård- och äldre-nämnden, Förskolenämnden och Kulturnämnden också lämnat lokalbehovsframställan till Lokalförstärkningsnämnden.
- **Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla. Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor.**
Uppdraget har påbörjats genom att dialoger förts med aktörer från civilsamhället och berörda inom Borås Stad skriver nämnden. En uppdragsplan är framtagen och ligger till grund för uppdragets kommande delar. Det innebär att utreda förutsättningarna för stadsodling och påvisa möjlig lokalisering för stadsodling samt ge förslag på hur formerna för stadsodling kan gå till och synliggöra kopplingar till andra pågående uppdrag inom staden. Målsättningen är att utredningen ska vara klar att behandlas i Fritids- och folkhälsonämnden i samband med tertial 1 2023.

Nämndens uppdrag

Nämnden har avseende 2022 gett tio nya uppdrag till förvaltningen under året, av dessa är samtliga uppdrag genomförda.

Konsekvenser av coronaviruset

Nämnden skriver i årsredovisningen att föreningslivet har återupptagit de flesta aktiviteter men har påverkats negativt av pandemin och kommer fortsatt behöva stöd. Långsiktigt kan föreningarna få svårt att återuppta den verksamheten som bedrevs innan pandemin, vilket drabbar många kategorier av människor menar nämnden. Nämnden framhåller även att fram till augusti månad så har enheten påverkats av den tidigare pandemin. Från augusti så var det slut på alla möjligheter att flytta fram datum för tidigare sålda årskort och övriga kort som varit frysta under pandemin. Utmaningen för badenheten nu och framöver är att besökare under pandemin har hittat andra motionsformer samtidigt som andra bad i kranskommunerna lockar i större utsträckning. Nämnden uppskattar att den totala ekonomiska påverkan av coronaviruset under 2022 till 2 700 tkr. Av detta avser bl.a. 1 500 tkr mindre intäkter i badenheten, 700 tkr mindre intäkter i anläggningsenheten samt 250 tkr i mindre intäkter på kafé i Träffpunkt Simonsland.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Fritidsgårdar/fritidsledare

Öppen ungdomsverksamhet/fritidsgårdsverksamhet inom Fritids- och folkhälsoförvaltningen är tillgänglig för alla invånare i Borås. Huvudmålgrupp är ungdomar i 10-18 årsåldern. Verksamhetens uppdrag utgår från Borås Stads Program för öppen ungdomsverksamhet som pekar ut tre inriktningar för verksamheten: mötesplats för unga, ungas aktörskap samt samverkan med civilsamhället.

Under året har det funnits tio kommunalt drivna öppna ungdomsverksamheter/fritidsgårdar belägna på Hässleholmen, Hulta, Norrby, Kristineberg, Sjöbo, Brämhult, Viskafors, Fristad, Dalsjöfors och Sandared. Nämnden har också lämnat bidrag till föreningar/organisationer som bedriver öppen ungdomsverksamhet i olika omfattning.

Verksamhetens budgetmål avseende öppet-timar per vecka, avser ett verksamhetsår på 40 veckor. visar på en avvikelse med ca 20 timmar per vecka. Målet var beräknat till totalt 315 timmar per vecka för de kommunala enheterna (utfall 295 timmar per vecka). Anledningen till avvikelserna beror framför allt på att verksamheterna på Brämhult och Kristineberg under året minskat sina öppettider utifrån förändringar i uppdrag och personalkapacitet menar nämnden. Enheterna på Hulta och Sjöbo har i samband med lokalanpassningar tvingats stänga den öppna verksamheten under några veckor men under den tiden kunnat bedriva ett antal gruppaktiviteter. Då det pågår flera lokalanpassningar som också drar ut på tiden finns en risk för fortsatt negativ påverkan på antalet öppettimmar framhåller nämnden.

Skolfritid

Nämnden skriver i årsredovisningen att sedan många år finns ett väl utvecklat samarbete mellan grundskolorna och fritidsgårdsverksamheten i Borås Stad. Detta innebär att fritidsledare delar av dagen har sitt arbete förlagt till skolan. Uppdraget i skolan utgår oftast från trygghetsskapande arbete som exempelvis rastverksamhet, värderingsövningar, demokratiarbete och lägerverksamhet. Det finns stora fördelar med samverkan mellan skola och fritid sett ur ett Borås Stads perspektiv menar nämnden. Det innebär fler vuxna i skolan där fritidsledarna kan bidra till en helhetssyn på ungdomarnas liv, då de träffar dessa både i skolan och på fritiden. Ytterligare en aspekt är att kompetenta fritidsledare är en yrkeskategori som tillför specialkompetens och som i dagsläget är möjliga att rekrytera.

Grundskoleförvaltningens fortsatta köp av tjänster ger också förutsättningar för nivån på öppethållandet på kvällstid. Nämnden skriver i samband med budget 2022 att det senaste året har samverkan med Grundskoleförvaltningen minskat. Det innebär i dagsläget att tre av nio högstadieskolor inte har någon samverkan avseende fritidsledarresurs. De skolorna ligger i centrala Borås. Fritids- och folkhälsonämnden ser gärna en utökad/utvecklad samverkan med Grundskoleförvaltningen, inte minst inom det våldspreventiva arbetet. Minskning av Grundskoleförvaltningens köp av fritidsledartjänster fortsätter under 2023 och hamnar från hösten 2023 på 3,05 årsarbetare för hela kommunen. Beställningarna från Grundskoleförvaltningen förändras under året vilket ger svårigheter avseende personalplanering.

Den totala samverkan runt fritidsledartjänster i skolan har sedan omorganisationen 2017 inneburit en minskning med 9,6 årsarbetare enligt nämnden. I syfte att upprätthålla nivån på den öppna ungdomsverksamheten, trygga öppettiderna och säkerställa tillgängligheten till öppen ungdomsverksamhet prioriteras resurser i budget i första hand till den egna verksamheten framhåller nämnden.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningen av de fördjupade granskningarna.

Centralt tillkommande kostnader i Borås Stads bolag

Första revisorsgruppen och lekmannarevisorerna har under 2022 genomfört en fördjupad granskning av centralt tillkommande kostnader i de kommunala bolagen. Projektets syfte är att kartlägga vilka centralt tillkommande kostnader som finns för Borås Stads kommunala bolag. Granskningen syftar även till att bedöma om hanteringen är ändamålsenlig och effektiv.

De centralt tillkommande kostnaderna för Borås Stads bolag omfattar, sett till respektive bolag, mindre betydande belopp årligen. Detta medför att effekterna av de brister som framkommer i granskningen inte är omfattande.

Första revisorsgruppens och lekmannarevisorernas bedömning är att de förhållanden som framkommer i granskningen innebär avsteg från det gemensamma ägardirektivets krav när det gäller formell styrning av bolagen. Förhållandena bedöms innebära att intern styrning och kontroll inom området inte är tillräcklig. Avsaknad av central uppföljning, överblick och samordning medför att Kommunstyrelsens uppsikt inom området bedöms som bristfällig.

Första revisorsgruppen och lekmannarevisorernas bedömning är att Kommunstyrelsen behöver säkerställa att det finns formella beslut av Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen när det gäller samtliga obligatoriska kostnader som fördelas till Borås Stads bolag. Kommunstyrelsen, berörda nämnder och styrelserna i respektive bolag behöver säkerställa att skriftliga avtal upprättas som omfattar de tjänster som köps av, eller tillhandahålls till, bolagen. Kommunstyrelsen behöver även säkerställa en tillräcklig uppsikt inom området.

Kommunstyrelsen, berörda nämnder och bolagsstyrelser behöver därutöver säkerställa att hanteringen av de centralt tillkommande kostnaderna är förenliga med lagen om offentlig upphandling.

Borås Stads hantering av statsbidrag

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads hantering av riktade statsbidrag. Syftet är att granska om Borås Stads hantering och redovisning av de riktade statsbidragen som kommunen erhåller är ändamålsenlig, om redovisningen inom området är rättvisande och om arbetet bedrivs med en tillräcklig intern kontroll.

Granskningen visar att hantering och redovisning av riktade statsbidrag är fragmentiserad och olika i Borås Stads nämnder. Detta både vad gäller hur bevakning sker av möjliga statsbidrag, vem som fattar beslut om att ansöka eller inte ansöka om statsbidrag, ansökan, återrapportering och uppföljning av statsbidrag och hur statsbidrag ska hanteras redovisningsmässigt. Det saknas kommungemensamma rutiner och regelverk för att säkerställa en ändamålsenlig och enhetlig hantering. Detta ligger även till grund för en rättvisande redovisning när det gäller de riktade statsbidrag som Borås Stad erhåller.

Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt. Detta medför enligt Stadsrevisionens bedömning att redovisningen i dessa delar inte blir rättvisande. Kommunstyrelsen behöver i samråd med nämnderna arbeta fram kommunövergripande regler och riktlinjer för hantering och redovisning av riktade statsbidrag.

Kommunstyrelsen har enligt vad som framkommer i granskningen inte tagit en samordnande roll när det gäller kommunens interna kontroll av riktade statsbidrag. Förhållandena medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsen inte säkerställt en tillräcklig intern kontroll när det gäller redovisning av riktade statsbidrag. Avsaknad av central sammanställning och uppföljning medför enligt Stadsrevisionens bedömning att Kommunstyrelsens uppsikt inom området inte är helt tillräcklig.

Delegationsbeslut i Borås Stad

Stadsrevisionen har granskat hanteringen av delegationsbeslut i Borås Stads nämnder. Granskningens huvudsakliga syfte är att granska om nämndernas hantering av delegationsbeslut är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll

Nämnderna har inom ramen för sin förvaltande verksamhet en självständig beslutanderätt, men får enligt kommunallagen uppdra åt presidiet, ett utskott, en ledamot eller en anställd att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. Om inte nämnden beslutat att vissa delegationsbeslut inte ska anmälas till nämnden, utan istället protokollföras särskilt, ska de anmälas till nämndens nästkommande möte.

Granskningen visar att nämnderna antagit en aktuell delegationsordning i vilket det framgår vem som får fatta beslut och vad delegaten får fatta beslut om. Delegationsordningarna omfattar i de flesta fall information om och hur beslut ska anmälas till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionen har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna.

Fritids- och folkhälsonämnden bör enligt Stadsrevisionens bedömning förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om beslut är delegerade, kategoriseras som verkställighet eller hänförs sig till viss speciallagstiftning som inte behöver anmälas.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har antagit uppdaterade regler och anvisningar för intern kontroll 20 april 2022. Nämnden har genomfört en egen riskanalys som identifierade 35 risker. Planen för intern kontroll omfattade 16 kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden den 21 februari 2023. Uppföljningen av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder. Avseende ett kontrollmoment har detta inte kunnat genomföras som planerat under 2022 på grund av personalförändringar. Det kommer att genomföras 2023 istället. Avseende ett annat kontrollmoment har förvaltningen i uppföljningen inte kunnat ta fram tillräcklig statistik kring genomförda utbildningar. Stadsrevisionen noterar att Fritids- och folkhälsonämnden även genomför kontroller av bland annat ekonomisk verksamhet, som en del i den löpande verksamheten.

Presidie möte

Avstämningsmöte genomfördes 11 oktober 2022 med Fritids- och folkhälsonämnden, förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2022.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå de mål som anges i Kommunfullmäktiges indikatorer, respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på uppnådda mål och helt genomförda uppdrag för året. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett underskott på 4 540 tkr jämfört med budget, fördelat på ett underskott på 5 769 tkr för fritidsramen och ett överskott på 1 229 tkr för bidragsramen. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till underskottet redovisas i årsredovisningen. Stadsrevisionen noterar att nämnden inte har upprättat någon åtgärdsplan för att komma till rätta med underskottet i enlighet med Kommunfullmäktiges budgetbeslut.

Fritids- och folkhälsonämnden har under året inte uppnått målsättningen för en av tre indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målet för Kommunfullmäktiges indikator. Stadsrevisionen bedömer att nämnden i sin årsredovisning anger förklaringar till varför målsättningen inte har uppnåtts under året.

Två av två uppdrag från Kommunfullmäktige har inte genomförts. Stadsrevisionen bedömer att nämnden i sin årsredovisning anger förklaringar till varför uppdragen inte har genomförts.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av centralt tillkommande kostnader i Borås Stads bolag, som avsåg bl.a. Fritids- och folkhälsonämnden. Kommunstyrelsen, Fritids- och folkhälsonämnden och styrelserna i respektive bolag behöver säkerställa att skriftliga avtal upprättas som omfattar de tjänster som köps av, eller tillhandahålls till, bolagen.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av Borås Stads hantering av statsbidrag. Stadsrevisionens bedömning är att nämndernas beslutsprocesser för ansökan av riktade statsbidrag behöver ses över och klargöras. Nämnderna behöver bl.a. klargöra delegationsordningen när det gäller riktade statsbidrag. Nämnderna hanterar statsbidrag redovisningsmässigt på helt olika sätt.

Stadsrevisionen har genomfört en fördjupad granskning av delegationsbeslut i Borås Stad. Stadsrevisionens bedömning är med utgångspunkt i granskningsresultaten att de granskade nämndernas hantering av delegationsbeslut i huvudsak är ändamålsenlig och bedrivs med en tillräcklig intern kontroll. Stadsrevisionen har dock identifierat förbättrings- och utvecklingsområden för flera av nämnderna. Fritids- och folkhälsonämnden bör enligt Stadsrevisionens bedömning förtydliga sin delegationsordning så det tydligt framgår om beslut är delegerade, kategoriseras som verkställighet eller hänför sig till viss speciallagstiftning som inte behöver anmälas.

Nämnden har antagit egna regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har inte fullt ut genomfört två av kontrollmomenten som ingår i planen för intern kontroll. Nämndens uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms, mot bakgrund av identifierade avvikelser från Borås Stads regler för intern kontroll och de fördjupade granskningar som riktats till nämnden under året, som inte helt tillräcklig. Nämnden behöver säkerställa att samtliga kontrollmoment genomförs enligt plan. Avvikelser som identifierats i de fördjupade granskningarna som riktats till nämnden under året behöver åtgärdas.

Andreas Ekelund
Revisionschef

Stefan Sjöblom
Certifierad kommunal yrkesrevisor

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen

Kommunfullmäktige

§ 56

Dnr KS 2021-00188 1.2.1.0

Framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader (Budgetuppdrag 2021)

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2023, nr 37, B 841)

Kommunfullmäktiges beslut

Utan omröstning beslutar Kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsens uppdrag om framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader är genomfört. Uppdraget kan därmed avskrivas.

Intraprenad som verksamhetsform ska införas i Borås Stad. Borås Stads nämnder ska arbeta för att implementera kunskap och information kring möjligheten till att driva verksamheter i Intraprenadform.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V), Anne Rapinoja (V), Peter Viberg (V), Lennart Andreasson (V), Sofia Bryngelsson (V) och Inger Landström (V) till förmån för reservationen i Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut 2023-04-03, § 122

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Kommunstyrelsens uppdrag om framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader är genomfört. Uppdraget kan därmed avskrivas.

Intraprenad som verksamhetsform ska införas i Borås Stad. Borås Stads nämnder ska arbeta för att implementera kunskap och information kring möjligheten till att driva verksamheter i Intraprenadform.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

- Att Kommunstyrelsens uppdrag om framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader är genomfört. Uppdraget kan därmed avskrivas.
- Intraprenad som verksamhetsform ska införas i Borås Stad som en försöksverksamhet som utvärderas senast 2026-06-30. Därefter fattas ett beslut om intraprenad som verksamhetsform ska bli permanent.
- Borås Stads nämnder ska under försöksperioden informera om möjligheten att driva verksamheter i intraprenadform.

Kommunfullmäktige

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2021 att Kommunstyrelsen får i uppdrag att under första halvan av 2021 ta fram regelverk och informationsmaterial om intraprenader. Upprättad PM beskriver ett förslag till regelverk för intraprenader i Borås Stad. Ett förslag till utbildningsupplägg har också tagits fram.

Beslutsunderlag

1. PM Intraprenader, 2021-05-17
2. Utbildningsupplägg, 2021-05-17

Yrkanden

Helena Ruderfors (C) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Stefan Lindborg (V) yrkar bifall till reservationen i Kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till Kommunstyrelsens förslag och dels till reservationen i Kommunstyrelsen och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Magnus Widén
Handläggare
033 357142

Datum 2023-04-03
Instans **Kommunstyrelsen**
Dnr KS 2021-00188 1.2.1.0

Kommunfullmäktige

Framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader (Budgetuppdrag 2021)

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Kommunstyrelsens uppdrag om framtagning av regelverk och informationsmaterial avseende intraprenader är genomfört. Uppdraget kan därmed avskrivas.

Intraprenad som verksamhetsform ska införas i Borås Stad. Borås Stads nämnder ska arbeta för att implementera kunskap och information kring möjligheten till att driva verksamheter i Intraprenadform.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande.

Ärendet i sin helhet

Kommunfullmäktige beslutade i budget 2021 att Kommunstyrelsen får i uppdrag att under första halvan av 2021 ta fram regelverk och informationsmaterial om intraprenader.

Upprättad PM beskriver ett förslag till regelverk för intraprenader i Borås Stad. Ett förslag till utbildningsupplägg har också tagits fram.

Intraprenad som verksamhetsform ska införas i Borås stad.

Borås Stads nämnder ska arbeta för att implementera kunskap och information kring möjligheten till att driva verksamheter i Intraprenadform.

Bilagan kring kommunikationsplan kan användas för att vidare i nämnder och förvaltningar få fram informationsmaterial till intresserade verksamheter.

Beslutsunderlag

1. PM Intraprenader, 2021-05-17
2. Utbildningsupplägg, 2021-05-17
3. Hypotetisk kommunikationsplan

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Samtliga nämnder
2. Revisionskontoret

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Magnus Widén
Ekonomichef

Datum
2022-04-01

Stadsledningskansliet
Annika Klemming, Stadsledningskansliet
annika.klemming@boras.se
0768-88 70 66

Hypotetisk kommunikationsplan för införande av intraprenader i Borås Stad

Bakgrund

Detta dokument beskriver ett förslag på hur en kommunikationsplan skulle kunna se ut om Kommunfullmäktige fattar beslut om att Borås Stad ska införa intraprenader. En intraprenad är en formell överenskommelse för att en enhet ska få ett utökat eller förtydligt ansvar och befogenheter för att driva en verksamhet när det gäller utförande, ekonomi och personal. Enheten är fortfarande kommunalt ägd och driven och personalen är anställd av kommunen.

Syftet med intraprenadverksamheten är att:

- Uppmuntra och utveckla idéer i verksamheten för att nå högre kvalitet
- Skapa större delaktighet, motivation och engagemang hos personalen
- Öka mångfalden inom egen verksamhet
- Dra lärdomar som kan överföras till andra delar av organisationen
- Stödja och uppmuntra ett ekonomiskt tänkande

Syfte och mål

Det slutgiltiga målet med allt Borås Stad gör för att utveckla sina verksamheter är att erbjuda sina invånare bättre tjänster som förbättrar deras vardag. Ett sätt att göra detta är att öppna möjligheten för intraprenader. Initiativet för en enhet att bli en intraprenad ska komma från enhetens medarbetare och en övervägande majoritet ska vara intresserade av att driva intraprenaden. Därför är det nödvändigt att samtliga medarbetare i de verksamheter som i sin vardag möter boråsare ha god kunskap om vad det innebär att vara en intraprenad och hur det går till att ta ett initiativ för att enheten ska bli en sådan.

Kommunikationsmålen är:

Alla medarbetare inom operativa verksamheter inom skola, vård och omsorg ska veta:

- vad en intraprenad är och vad det krävs för att enheten ska kunna bli en intraprenad

- hur det går till att initiera att enheten blir en intraprenad.

Alla medarbetare inom operativa verksamheter inom skola, vård och omsorg ska känna:

- att det är en möjlighet att bidra till bättre kvalitet genom att enheten blir en intraprenad
- att de har en trygghet i att fortfarande vara en del av Borås Stad även om de blir en intraprenad

Målgrupper

Medarbetare inklusive chefer på förvaltningar i sociala klustret och i utbildningsklustret

Strategi

Bred kommunikation som är synkroniserade med riktade utbildningsinsatser. Ett grafiskt uttryck som följer Borås Stads grafiska regler ska tas fram.

Budskap

Budskapen är kopplade till kommunikationsmålen och formuleras när det finns underlag i form av ett beslut i fullmäktige.

Kommunikationsaktiviteter

- Nyhet på intranätet, på boras.se samt pressmeddelande när beslutet är fattat
- Anpassade nyheter i förvaltningarnas egna nyhetsflöden på intranätet
- Kort nyhet i Saxen när beslutet är fattat
- Sidor på intranätet med grundläggande information om vad en intraprenad är och hur medarbetare kan agera för att deras enheter ska bli intraprenad.
- Affischer som skickas ut till arbetsplatserna via tryckeriets tjänst ”Anslaget”.
- APT-material i form av powerpointpresentation (kan möjligen gå ihop med utbildningen i Infocaption beroende på hur den läggs upp)
- Reportage med bilder i Saxen när någon enhet har blivit en intraprenad

Budget

Kostnader kan uppstå för grafisk formgivning och trycksaker.

2021-05-17

PM Intraprenader

Inledning och bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i Budget 2021:
Kommunstyrelsen får i uppdrag att under första halvan av 2021 ta fram regelverk och informationsmaterial om intraprenader.

Motivet för beslutet var:

Vi vill möjliggöra och uppmuntra anställda som vill driva kommunala verksamheter på intraprenad. Ett första steg är att Kommunstyrelsen under första halvan av 2021 får i uppdrag att ta fram regelverk och informationsmaterial om intraprenader.

Syfte och definition av intraprenad

Detta dokument beskriver ett förslag till regler för intraprenader inom den primärkommunala förvaltningsorganisationen i Borås Stad. Intraprenaden har tillkommit genom en formell överenskommelse för att en enhet skall få ett utökat eller förtydligt ansvar och befogenheter för att driva en verksamhet när det gäller utförande, ekonomi och personal. Enheten är fortfarande kommunalt ägd och driven och personalen är anställd av kommunen.

Syftet med intraprenadverksamheten är att:

- Uppmuntra och utveckla idéer i verksamheten för att nå högre kvalitet
- Skapa större delaktighet, motivation och engagemang hos personalen
- Öka mångfalden inom egen verksamhet
- Dra lärdomar som kan överföras till andra delar av organisationen
- Stödja och uppmuntra ett ekonomiskt tänkande

När en intraprenad inrättas skall ansvarig nämnd ange syftet med verksamheten.

Beslut om intraprenad

Intresserade enheter ansöker hos sin förvaltning/nämnd om att få bli en intraprenad. Initiativet skall komma från enhetens medarbetare och en övervägande majoritet skall vara intresserade av att driva intraprenaden. Efter en inledande intresseanmälan finns möjlighet för den intresserade enheten att få mer information och utbildning om intraprenad för att därefter ta fram ett förslag till ansökan med verksamhetsplan, syfte, mål och budget för nämndens behandling.

Intraprenaden skall omfatta en hel enhet, ett chefsområde med om möjligt tillhörande lokaler och inventarier.

Beslut om intraprenad fattas av respektive nämnd.

Överenskommelse

Mesta möjliga kring den blivande intraprenaden skall dokumenteras i en överenskommelse mellan den blivande intraprenaden och ansvarig förvaltning. Överenskommelsen undertecknas av intraprenadchefen och godkänns av nämnden som därmed godkänner intraprenaden. Intraprenaden kan gälla tillsvidare eller vara tidsbegränsad. En årlig avstämning görs. Överenskommelsen upphör om endera parten inte anser att den skall gälla längre.

Överenskommelsen skall innehålla:

- Uppdragets innehåll och omfattning
- Mål för kvalitet, ekonomi och personal utifrån upprättad verksamhetsplan
- Eventuell tidsperiod
- Intraprenadens ansvar och förvaltningens ansvar
- Ekonomiska förutsättningar
- Ansvar för personalfrågor
- Regler för lokaler och utrustning
- Hur uppföljning och utvärdering skall göras
- Tillgång till förvaltningsgemensam och kommungemensam service
- Former för upphörande och uppsägning under eventuellt tidsbegränsat avtal
- Villkor om intraprenad och förvaltning är oeniga

Ansvar, befogenheter och organisation

Intraprenaden bedrivs inom ramen för de lagar och centrala avtal som gäller för andra kommunala enheter inom Borås stad och inom samma verksamhetsområde. Exempel på detta är Kommunallagen, Offentlighets- och sekretesslagen samt LOU.

Uppföljning och ekonomi

Intraprenaden skall till berörd förvaltning lämna samma rapporter som motsvarande verksamheter i förvaltningens linjeorganisation.

Resurser till intraprenaden tilldelas enligt samma principer för motsvarande verksamheter inom förvaltningen. Övriga ekonomiska förutsättningar regleras i överenskommelsen, det kan gälla t.ex. hantering av över- och underskott. Intraprenadens redovisning skall hanteras särskilt och detaljbudget skall upprättas i god tid före kommande verksamhetsår för att tydliggöra det ekonomiska utrymmet.

Hyreskostnader och fastighetsfrågor hanteras enligt förutsättningar i överenskommelsen.

Personalfrågor

Medarbetarna i en intraprenad behåller sin anställning i Borås Stad. Samma anställningsvillkor gäller för medarbetare i intraprenaden som för andra anställda.

Arbetsgivaren har ingen skyldighet att omplacera medarbetare som vill byta arbetsplats till följd av övergången till intraprenad, men dessa skall dock ges rimligt stöd.

Samverkansavtalet gäller även intraprenaden.

Intraprenaden kan besluta om anställningar i verksamheten, regler i Borås Stad om t.ex. företrädesrätt gäller även för intraprenaden. Intraprenaden omfattas av LAS, och vid uppsägning p.g.a. arbetsbrist hanteras intraprenaden som övriga enheter inom förvaltningen.

Samma regler gäller för arbetsmiljö och rehabilitering som för övriga verksamheter i Borås Stad.

Lön- och lönebildning följer regler för övriga verksamheter i Borås Stad.

Upphandling och inköp

Intraprenaden omfattas av Lagen om Offentlig Upphandling, LOU, samt övriga regelverk för inköp och upphandling i Borås Stad, t.ex. centrala inköpsavtal som finns i staden.

Gemensamma resurser

I den mån inte annat framkommer av överenskommelsen omfattas intraprenaden av kommun- och förvaltningsgemensamma resurser. Det kan t.ex. gälla ekonomi, HR och Löneservice.

Utvärdering

Intraprenaden skall årligen utvärderas när det gäller kvalitet, ekonomi och personal. Utvärderingen anmäls till nämnden.

Upphörande av intraprenad

Om inte annat framgår av överenskommelsen skall förvaltning eller intraprenad senast sex månader i förväg meddela att intraprenaden skall upphöra. Om förvaltningen önskar avsluta intraprenaden skall nämnden godkänna beslutet.

/Magnus Widén

Förslag utbildningsupplägg för kommunal intraprenad

1. **Introduktion** – genomgång av vad intraprenad är och vad det innebär att ha en intraprenad verksamhet.
 - a. Bakgrund till denna satsning kring kommunal intraprenad
 - b. Här visas den information om kommunal intraprenad som finns på intranätet
 - c. Vad är kommunal intraprenad?
 - d. Vad innebär det att ha en kommunal intraprenad?
 - e. Syfte och mål – vinster
 - f. Inspiration från andra - goda exempel.

Introduktionen genomförs med utbildare digitalt (via teams) eller i fysisk klassrum.

2. **Grundutbildning** i kommunal intraprenad (InfoCaption) – utbildning i hur man blir en kommunal intraprenad
 - a. Vad är kommunal intraprenad?
 - b. Hur går man tillväga – steg för steg
 - c. Regler
 - d. Kunskapstest – godkänt resultat för att få ha kommunal intraprenad

Grundutbildningen - görs på egen hand genom guideutbildning i InfoCaption

[Exempel på en utbildning som skapats i InfoCaption - Miljöutbildning](#)

3. **Workshop** - en eller två delad workshop för att komma igång och skapa en egen intraprenad verksamhet.
 - a. Idé
 - b. Beskrivning av verksamheten
 - c. Syfte
 - d. Mål
 - e. Aktivitet/verksamhet
 - f. Resurser/personal
 - g. Kontaktperson
 - h. Samarbetspartners
 - i. Marknadsföring
 - j. Tidsplan
 - k. Förväntat resultat
 - l. Uppföljning

Workshop – en eller två halvdagar som genomförs med utbildare digitalt (via teams) eller i fysiskt klassrum.

Sammanträdesdatum
2023-04-27

Kommunfullmäktige

§ 61

Dnr KS 2022-00470 3.2.1.0

Borås Stads Miljöprogram

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2023, nr 42, B 973)

Kommunfullmäktiges beslut

Utan omröstning beslutar Kommunfullmäktige:

Borås Stads Miljöprogram antas.

I beslutet deltar inte Lotta Löfgren Hjelm (M), Jonas Garmarp (M), Mattias Karlsson (M), Anette Nordström (M), Birgitta Bergman (M), Anna Christensen (M), Ebba Magnusson (M), Marcus Robertsson (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Annette Carlson (M), Martin Nilsson (M), Hasse Ikävälko (M), Elvira Löwenadler (M), Björn-Ola Kronander (M), Hans Gustafsson (KD), Emanuel Mäkinen (KD), Helena Ishizaki (KD), Niklas Arvidsson (KD), Magnus Sjö Dahl (KD), Jonathan Tellbe (KD), Lisa Berglund (KD), Andreas Exner (SD), Ann-Charlotte Blomqvist (SD), Lars-Erik Johansson (SD), Käthy Johansson (SD), Tomas Brandberg (SD), Leif Häggblom (SD), Jonas Ellerstrand (SD), Crister Spets (SD), Emilia Silbvers (SD), Jan Nilsson (SD), Kristian Silbvers (SD), Maria Lindgren (SD), Björn Qvarnström (SD) och Annika Pehrsson (SD).

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V), Anne Rapinoja (V), Peter Viberg (V), Lennart Andreasson (V), Sofia Bryngelsson (V) och Inger Landström (V) till förmån för reservationen i Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut 2023-04-03, § 124

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

Borås Stads Miljöprogram antas.

I beslutet deltar inte Annette Carlson (M), Marie Jöreteg (M), Niklas Arvidsson (KD), Helena Ishizaki (KD), Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD).

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta: Att Borås Stads miljöprogram antas med ändringen att under avsnitt 7 stryka texten ”Borås Stad ska etablera ... kunskapskravet i Miljöbalken”.

Sammanfattning av ärendet

Borås Stads miljömål antogs första gången 2003 och har reviderats ett flertal gånger. Under 2021 begärdes en förlängning av nuvarande miljömål för att

Kommunfullmäktige

hinna omstrukturera arbetssätt och processer i ett nytt strategiskt dokument som innefattar stora delar av stadens miljöarbete. Det har tidigare saknats ett helhetstänk och ett övergripande arbetssätt för att samla ihop stadens miljöarbete. Borås Stads Miljöprogram är det dokument som ska hålla ihop strategiska dokument inom miljöområdet exempelvis energi- och klimatstrategin, avfallsplan och VA-plan.

Beslutsunderlag

1. Borås Stads Miljöprogram inklusive bilaga

Yrkanden

Annette Carlson (M) yrkar bifall till Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraternas återremissyrkande i Kommunstyrelsen att: Borås Stads Miljöprogram återremitteras för att enligt Kommunfullmäktiges beslut 2022-12-07-08 komplettera ärendet med konsekvensbeskrivningar om vilka effekter på arbetsbelastning föreslagna åtgärder i miljöprogrammet får.

Stefan Lindborg (V) yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen.

Bengt Bohlin (S) yrkar bifall till Kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till om ärendet ska avgöras idag och dels till om ärendet ska återremitteras och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Beslut

Utan omröstning beslutar Kommunfullmäktige:
Ärendet ska avgöras idag.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Lotta Löfgren Hjelm (M), Jonas Garmarp (M), Mattias Karlsson (M), Anette Nordström (M), Birgitta Bergman (M), Anna Christensen (M), Ebba Magnusson (M), Marcus Robertsson (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Annette Carlson (M), Martin Nilsson (M), Hasse Ikävalko (M), Elvira Löwenadler (M), Björn-Ola Kronander (M), Hans Gustafsson (KD), Emanuel Mäkinen (KD), Helena Ishizaki (KD), Niklas Arvidsson (KD), Magnus Sjödahl (KD), Jonathan Tellbe (KD), Lisa Berglund (KD), Andreas Exner (SD), Ann-Charlotte Blomqvist (SD), Lars-Erik Johansson (SD), Käthy Johansson (SD), Tomas Brandberg (SD), Leif Häggblom (SD), Jonas Ellerstrand (SD), Crister Spets (SD), Emilia Silbvers (SD), Jan Nilsson (SD), Kristian Silbvers (SD), Maria Lindgren (SD), Björn Qvarnström (SD) och

Sammanträdesdatum
2023-04-27

Kommunfullmäktige

Annika Pehrsson (SD) till förmån för Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraternas återremissyrkande i Kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer därefter proposition på bifall dels till Kommunstyrelsens förslag och dels till Vänsterpartiets reservation i Kommunstyrelsen och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Mia Magnusson
Handläggare
033 357098

Kommunfullmäktige

Borås Stads Miljöprogram

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Borås Stads Miljöprogram antas.

I beslutet deltar inte Annette Carlson (M), Marie Jöreteg (M), Niklas Arvidsson (KD), Helena Ishizaki (KD), Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD).

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Stefan Lindborg (V) till förmån för sitt yrkande.

Sammanfattning

Borås Stads miljömål antogs första gången 2003 och har reviderats ett flertal gånger. Under 2021 begärdes en förlängning av nuvarande miljömål för att hinna omstrukturera arbetssätt och processer i ett nytt strategiskt dokument som innefattar stora delar av stadens miljöarbete. Det har tidigare saknats ett helhetstänk och ett övergripande arbetssätt för att samla ihop stadens miljöarbete. Borås Stads Miljöprogram är det dokument som ska hålla ihop strategiska dokument inom miljöområdet exempelvis energi- och klimatstrategin, avfallsplan och VA-plan.

Ärendet i sin helhet

Borås Stads miljömål antogs första gången 2003 och har reviderats ett flertal gånger. Under 2021 begärdes en förlängning av nuvarande miljömål för att hinna omstrukturera arbetssätt och processer i ett nytt strategiskt dokument som innefattar stora delar av stadens miljöarbete. Det har tidigare saknats ett helhetstänk och ett övergripande arbetssätt för att samla ihop stadens miljöarbete. Borås Stads Miljöprogram är det dokument som ska hålla ihop strategiska dokument inom miljöområdet exempelvis energi- och klimatstrategin, avfallsplan och VA-plan.

I december 2022 återremitterades Miljöprogrammet från Kommunfullmäktige till Kommunstyrelsen med hänvisning till ett flertal olika frågor.

Vänsterpartiet efterfrågade tillägg om ljusstörningar, vilket har bearbetas och lyfts in i programmet. Ytterligare yrkande på textändringar bifalles inte.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna efterfrågade konsekvensbeskrivningar kring ekonomi och resurser. Ekonomiska

frågeställningar hanteras inte vid antagande eller revidering av styrdokument och kommer således inte hanteras i detta ärende. Borås Stads Riktlinjer för styrdokument, sid 10, anger följande: *"Innebär styrdokumentet ekonomiska konsekvenser som särskilt behöver planeras för? Att anta ett styrdokument i sig innebär inte att medel överförs för att till exempel genomföra en aktivitet i en plan. Detta måste tas i ett separat beslut eller helst i budgeten."*

Sverigedemokraterna ansåg att det vore tillräckligt med att fastslå att verksamheten ska vara i enlighet med miljöbalken. Vid framtagandet av Borås Stads Miljöprogram har det identifierats lokala huvudområden som Borås Stad behöver prioritera. Utan styrdokument gällande områdena miljö, klimat, avfall, skogsbruk, samhällsbyggnad mm. så skulle det vara mycket svårt för Borås Stad att fånga upp komplexiteten samt följa upp huruvida exempelvis lagkrav, miljömål och åtaganden (nationella och globala) efterföljs.

Beslutsunderlag

1. Borås Stads Miljöprogram inklusive bilaga

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Borås Stads Miljöprogram

Ylva Lengberg
Kommunalråd

Bengt Himmelmann
Chef Strategisk samhällsplanering

Strategi

• **Program**

Plan

Policy

Riktlinjer

Regler

Borås Stads
Miljöprogram

Borås Stads styrdokument

Planerande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: xxx-xx-xx

Dnr: 2022-1430

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För uppföljning ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder, förvaltningar och bolag

Dokumentet gäller till och med: 2026

Om globala målen

Globala målen är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder någonsin antagit och finns till för att uppnå fyra fantastiska saker till år 2030: Att avskaffa extrem fattigdom. Att minska ojämlikheter och orättvisor i världen. Att främja fred och rättvisa. Att lösa klimatkrisen. Genom Globala målen för hållbar utveckling kan det här bli verklighet.

Detta styrdokument bidrar till följande globala mål.

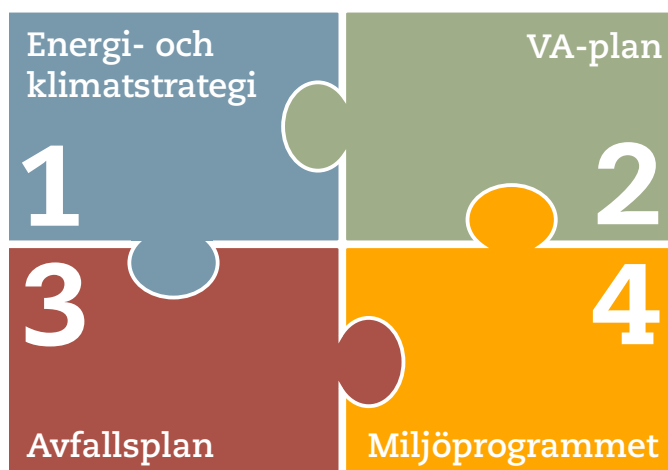
Innehåll

Innehåll	3
1 Inledning	4
2 Syfte	4
3 Mål	4
4 Miljöpolicy	5
4.1 Miljöprinciper för Borås Stads verksamheter	5
5 Miljöprogrammets kriterier	5
6 Arbetsområden	6
6.1 Hållbar natur	6
6.2 Hållbart samhälle	7
6.3 Hållbar konsumtion	8
7 Arbetssätt	9
8 Uppföljning	10
9 Bilagor	10
9.1 Bilaga 1. Globala-, nationella- och regionala mål kopplat till programmet.	10

1 Inledning

Borås Stad ska vara drivande och ledande inom miljöområdet. Med vårt gemensamma miljöarbete vill Borås Stad skapa hälsosamma livsmiljöer, ett rikt växt- och djurliv, ökad biologisk mångfald och god livskvalitet för boråsarna.

Miljöprogrammet beskriver ett övergripande arbetssätt som är en del i processen för att samla ihop stadens miljöarbete och samordna uppföljning av exempelvis Borås Stads energi- och klimatstrategi, avfallsplan och koldioxidbudget. En grundläggande del av miljöprogrammet är Borås Stads miljöpolicy som gäller alla verksamheter och allt arbete ska utgå från miljöpolicyens principer och krav.

Borås Stad har flertalet styrdokument som tillsammans utgör viktiga delar av stadens samlade miljö- och klimatarbete tillsammans med stadens övriga styrdokument för att förstärka och realisera arbetet med att nå stadens vision.

Borås Stads miljöarbete grundar sig i ett tillitsbaserat arbetssätt som innebär att verksamheterna i högre utsträckning styr vad, hur och när de arbetar med olika frågor. Ramen för det tillitbaserade arbetet är de målsättningar som beskrivs i detta dokument och i tillhörande andra styrdokument inom miljö- och klimatområdet. Globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030, nationella miljömål, regionala åtgärdsprogram (se bilaga 1), Miljöbalken och vår lokala miljö har varit utgångspunkter i arbetet att ta fram Miljöprogrammet.

2 Syfte

Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljöpåverkan samt öka organisationens positiva miljöeffekter. Miljöprogrammet ska fungera som en del i en övergripande plattform för att driva på och sätta ramarna för Borås Stads strategiska och systematiska arbete med den ekologiska hållbarhetsdimensionen.

3 Mål

Målet är att skapa god bebyggd miljö¹, ökad biologisk mångfald, minskad resursanvändning och en god livskvalitet för boråsarna.

¹ Definition av *God bebyggd miljö* är att städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur- och kulturvärden ska tas tillvara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

4 Miljöpolicy

Borås Stads miljöarbete ska förebygga och åtgärda miljöproblem samt öka kommunens positiva miljöeffekter. Borås Stad ska vara en ledande miljökommun som är lyhörd för andras erfarenheter och delar sina egna erfarenheter på en lokal, nationell och internationell nivå. Miljöarbete och miljöhänsyn ska integreras i alla verksamheter inom kommunkoncernen. Arbetet ska präglas av ständiga förbättringar genom analys, utvärdering, utveckling och samarbete.

4.1 Miljöprinciper för Borås Stads verksamheter

Miljöprinciper och krav gäller Borås Stads samtliga verksamheter och ska vara grundläggande i arbetet med Miljöprogrammet och dess tillhörande handlingsplaner.

- **Kunskapskravet.** Vi skaffar sig den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljö samt för att bibehålla och utveckla ett rikt växt- och djurliv.
- **Försiktighetsprincipen.** Vi arbetar för att förebygga och minska risker för skador på hälsan eller miljön.
- **Hushållningsprincipen.** Vi använder råvaror, mark och energi så effektivt som möjligt.
- **Kretsloppsprincipen.** Vi väljer produkter som vi kan återanvända eller återvinna och ta om hand med minsta möjliga resursanvändning.
- **Lokaliseringsprincipen.** Vi väljer platser så att verksamheten kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och för miljön.
- **Utbytesprincipen.** Vi ersätter och minskar antalet miljö- och hälsofarliga produkter, ämnen och metoder, med mindre skadliga alternativ.
- **Principen för ett rikt växt och djurliv.** Vi är ett föredöme genom att sköta och nyttja vårt markinnehav på ett sätt som ökar möjligheterna att uppnå nationella miljömål kopplade till biologisk mångfald samt minska negativa effekter av invasiva arter.

5 Miljöprogrammets kriterier

Gemensamma, grundläggande och obligatoriska kriterier för Borås Stads arbete med ekologiska hållbarhetsdimensionen.

- Samtliga anställda och förtroendevalda ska genomgå en miljöutbildning och uppdatera kunskapen vart 4:e år.
- Varje bolag och förvaltning ska ha ett certifierat miljöledningssystem eller uppfylla kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem.
- Varje bolag och förvaltning som berörs ska arbeta efter åtaganden i Regionala åtgärdsprogrammet för miljömål, bilaga 1.
- Varje bolag och förvaltning ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser för att realisera Miljöprogrammet.

6 Arbetsområden

Miljöprogrammet fastslår tre huvudområden för att nå ett miljömässigt hållbart Borås. Verksamheterna ska arbeta utifrån områdena **Hållbar natur**, **Hållbart samhälle** och **Hållbar konsumtion**. Inom varje huvudområde finns delområden som verksamheterna ska arbeta utifrån.

6.1 Hållbar natur

Vår gemensamma natur är en viktig del i att klara framtida utmaningar på miljöområdet. Dessa utmaningar kräver utveckling av nya arbetssätt och tankesätt i hela kommunkoncernen. Nedanstående områden är identifierade som Borås Stads största utmaningar där vi har möjlighet att bidra med positiva förbättringar inom naturområdet. Borås Stad ska arbeta utifrån globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030, nationella miljömål och antagna regionala miljömål (bilaga 1).

Biologisk mångfald

Borås Stad ska arbeta för att öka den biologiska mångfalden och skapa ett rikt växt- och djurliv. Borås Stad ska vara ett föredöme genom att sköta och nyttja vårt markinnehav på ett sätt som skapar hälsosamma livsmiljöer för djur och växter. Borås Stad ska även arbeta för att minska negativa effekter av invasiva arter. Skyddsvärda arter, naturtyper och naturområden ska skyddas, utvecklas eller nyskapas.

Miljöövervakning

Arter, föroreningar, värdefulla naturtyper och naturområden inom kommunen ska kartläggas och dokumenteras.

Blågrön infrastruktur

Vid planering av bebyggelse och infrastruktur ska sammanhängande rekreativstråk och ekologiska spridningskorridorer säkerställas. Borås Stad ska bibehålla eller förstärka befintliga gröna och blå stråk.

Levande sjöar och vattendrag

Borås Stad ska minska de miljömässigt negativa belastningarna på våra sjöar och vattendrag och arbeta för att skapa god kemisk och ekologisk status. Det ska fortsatt vara god närhet för människor och djur till våra sjöar och vattendrag.

Kompensationsåtgärder

Negativa konsekvenser på skyddsvärda arter eller gröna, blå och kulturella miljöer och strukturer som uppkommer av exploatering ska kompenseras.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster ska kartläggas, dokumenteras, skyddas, utvecklas eller nyskapas. Goda miljöförhållanden ska skapas genom multifunktionella lösningar där offentliga platser fyller flera olika funktioner. Fungerande ekosystemtjänster ska vara en målsättning och en indikator för att uppnå balans i ekosystem och bebyggda miljöer.

Kommunikation

Berörda verksamheter ska bidra till ökad kunskap om hållbar natur genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

6.2 Hållbart samhälle

Borås Stad ska bidra till att skapa ett hållbart samhälle genom att arbeta för en god samhällsplanering. Samhällets utformning ska ge en ökad motståndskraft mot pågående och kommande miljöutmaningar. Verksamheter inom Borås Stad ska arbeta för att ge människor, djur och natur en god och hälsosam livsmiljö fri från störningar och skadliga ämnen. En hållbar planering av grönytor, områden för friluftsliv, sport och rekreation samt bebyggelse och infrastruktur är av största vikt.

Ren luft, mark och vatten

Borås Stad ska minska risken för negativ påverkan från miljögifter och föroreningar i luft, mark och vatten från exempelvis verksamheter, trafik, markradon och förorenad mark, ljusföroreningar samt kartlägga exempelvis buller, vattenstatus, förorenad mark, ljusföroreningar och grönområden.

Mindre buller

Borås Stad ska minska negativa effekter av buller genom att använda lösningar som genom sin utformning och sitt material har en skyddande funktion samt ger positiva miljöeffekter. Borås Stad ska värna bullerfria, så kallade tysta områden.

Hållbar fysisk planering och bebyggelse

Vid planering av bebyggelse, infrastruktur och grönområden ska Borås Stad arbeta för att säkerställa en god och hälsosam livsmiljö för natur, djur och människor.

Hushållning av resurser

Borås stad ska ha en långsiktigt god hushållning med mark- och vattenområden. Det kan exempelvis handla om att värna jordbruksmark, att värna opåverkade och ekologiskt känsliga mark- och vattenområden från exploatering samt att återskapa våtmarker.

Kommunikation

Berörda verksamheter ska inspirera till förändrade beteendemönster och öka kunskapen om hållbara samhällen genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

6.3 Hållbar konsumtion

Varor och tjänster påverkar vår miljö under hela livscykeln genom tillverkning, användning, underhåll, återbruk, återvinning, avfallshantering och transporter i alla led. Pressen på våra gemensamma resurser är stor då världens befolkning och konsumtion ständigt ökar. Uttaget av jungfruligt material måste minska och Borås Stad måste bli bättre på att nyttja det material som redan finns i kretsloppet.

Giftfri upphandling

Borås Stad ska vid nyinköp och upphandling ska produkter med lägsta möjliga innehåll av skadliga ämnen väljas. Att minska och fasa ut mängden skadliga och miljöfarliga ämnen inom våra verksamheter ska prioriteras utifrån SIN-listan².

Livsmedel

Borås Stads alla verksamheter ska vid inköp verka för att öka andelen hållbart producerade livsmedel. Borås Stads alla verksamheter ska verka för att andelen ekologiska livsmedel ska motsvara nationella inköpsmål för ekologiska livsmedel³.

Cirkulära flöden

Borås Stad ska vid nyinköp eller inköp av återbrukade produkter, prioritera produkter där materialet kommer från ett cirkulärt flöde. Livslängd och möjlighet till reparation ska vara tungt vägande faktorer i upphandling av varor. Engångsartiklar ska ersättas med flergångsartiklar där det är möjligt.

Kommunikation

Berörda verksamheter ska inspirera till förändrade beteendemönster och öka kunskapen om hållbar konsumtion genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

² SIN List är en databas med ämnen som enligt miljöorganisationen ChemSec uppfyller kriterierna för att vara särskilt farliga, så kallade SVHC-ämnen, enligt Reach, men som ännu inte har tagits upp av lagstiftningen. SIN List kan användas som en vägledning för de som vill gå före lagstiftningen och fasa ut farliga ämnen.

³ Regeringens nationella inriktningsmål för ekologiska inköp i offentlig sektor är 60% till 2030.

7 Arbetssätt

Alla nämnder och bolagsstyrelser inom Borås Stad ska arbeta för att integrera Miljöprogrammet, gemensamma kriterier och de utpekade områdena i respektive budget och verksamhetsplan. Borås Stad ska etablera en förvaltningsövergripande organisation bestående av en arbetsgrupp med tillhörande expertgrupp⁴.

Expertgruppen kommer tillsammans med arbetsgruppen ge stöd åt alla nämnder och styrelser i arbetet med åtaganden och mål, och i arbetet med att ta fram handlingsplaner och miljöberättelser. Expertgruppen kommer att bestå av miljökoordinater eller representanter från olika förvaltningar och bolag med expertkompetens inom huvudområdena.

Miljökoordinatorer, miljösamordnare eller annan ansvarig ska samordna miljöarbetet gällande miljöprogrammet på respektive förvaltning och bolag samt ansvara för att bistå nämnd eller styrelse i att uppfylla kunskapskravet i Miljöbalken.

Miljöprogrammet är en del i ett övergripande arbetssätt och process att samla stadens miljöarbete och samordna uppföljning. Förvaltningar och kommunala bolag ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser för såväl de tre arbetsområdena som beskrivs i detta Miljöprogram (Hållbar natur, Hållbart samhälle och Hållbar konsumtion) som för tillhörande andra styrdokument inom miljö- och klimatområdet (som exempelvis energi- och klimatstrategin). Verksamheten ska integrera arbetet med Miljöprogrammet i processen med miljöcertifiering.

För att göra detta krävs att verksamheterna:

- kartlägger och konsekvensbedömer nuläget inom de tre arbetsområdena och underliggande delområden.
- prioriterar och beskriver inom vilka arbetsområden och delområden som verksamheten har störst påverkan och beslutar om lämpliga mål och åtgärder.
- förankrar handlingsplan och beslutar i nämnd eller styrelse.
- uppdaterar handlingsplaner efter revidering och eventuella förändringar i arbete, mål eller åtgärder.
- årligen följer upp sitt miljöarbete och arbetar för att förbättra det.

⁴ Expertgruppen är ingen fast grupp utan kommer ändras kontinuerligt och tillsätts av medarbetare med spetskompetens efter behov.

8 Uppföljning

Nämnder och styrelser ansvarar för integrering av miljöprogram, gemensamma mål, framtagande av handlingsplan, miljöberättelser, regionala åtgärdsprogrammet för miljömål och rapportering till Kommunstyrelsen. Rapportering görs av verksamheternas miljökoordinatorer, miljösamordnare eller annan ansvarig som samordnar miljöarbetet gällande Miljöprogrammet. Kommunstyrelsen ansvarar för samordning, analys, uppföljning och sammanställning av Miljöprogrammet samt föreslår politiska åtgärder och budgetuppdrag till Kommunfullmäktige.

9 Bilagor

9.1 Bilaga 1. Globala-, nationella- och regionala mål kopplat till programmet.

Bilaga 1. Globala-, nationella- och regionala mål kopplat till programmet

Miljöprogrammet behandlar våra nationella miljömål samt den ekologiska dimensionen av de globala målen i Agenda 2030. Mål och delmål som är relevanta för Borås Stad att arbeta med redovisas nedan. De mål som endast gäller internationella, sociala eller ekonomiska delar har utelämnats och behandlas i andra delar av kommunens arbete.

Agenda 2030 – Globala mål

Den 25 september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda för hållbar utveckling som innehåller sjutton globala mål som ska uppnås till år 2030. Globala målen har i sin tur 169 delmål och drygt 230 globala indikatorer för hur arbetet ska genomföras och följas upp på nationell nivå. Globala målen och Agenda 2030 är den mest ambitiösa överenskommelsen för hållbar utveckling som världens ledare någonsin har antagit. I begreppet hållbar utveckling integreras de tre dimensionerna av hållbarhet: social, ekonomisk och miljömässig. I miljöprogrammet är fokus på den ekologiska dimensionen i Agenda 2030. Miljöprogrammet utgår från följande mål och delmål i Agenda 2030:

Mål 2 – Ingen hunger

Delmål 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder

Mål 3 God hälsa och välbefinnande

Delmål 3.9 Minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier och föroreningar

Mål 6 – Rent vatten och sanitet för alla

Delmål 6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning

Delmål 6.4 Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning

Delmål 6.5 Integrerad förvaltning av vattenresurser

Delmål 6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Delmål 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion

Mål 9 – Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Delmål 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer

Delmål 9.4 Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet

Delmål 9.B Stöd diversifiering och teknikutveckling i inhemsk industri

Mål 11 – Hållbara städer och samhällen

Delmål 11.2 Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla

Delmål 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering

Delmål 11.4 Skydda världens kultur- och naturarv

Delmål 11.5 Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer

Delmål 11.6 Minska städernas miljöpåverkan

Delmål 11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion

Delmål 12.1 Implementera det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster

Delmål 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser

Delmål 12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall

Delmål 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling

Delmål 12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar

Mål 13 – Bekämpa klimatförändringarna

Delmål 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer

Mål 14 – Hav och marina resurser

Delmål 14.1 Minska föroreningarna i haven

Delmål 14.3 Minska havsförsurningen

Delmål 14.4 Främja hållbart fiske

Mål 15 – Ekosystem och biologisk mångfald

Delmål 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten

Delmål 15.2 Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar

Delmål 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer

Delmål 15.8 Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattenekosystem

Delmål 15.9 Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning

Nationella mål

Generationsmålet tillsammans med våra 16 nationella miljömål behandlar de ekologiska delarna i Agenda 2030 och är förtydliganden och preciseringar gällande våra svenska förutsättningar att efterleva den ekologiska dimensionen av Agenda 2030.

Generationsmålet

”Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.”

Utöver generationsmålet utgår Miljöprogrammet ifrån följande nationella miljömål:

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Övriga nationella miljömål arbetar strategin inte mot direkt. Dessa är Skyddande ozonskikt, Säker strålmiljö och Storslagen fjällmiljö.

Regionala mål - Åtgärdsprogrammet för miljömål. *Utmaningar för Västra Götaland*

Åtaganden för Borås Stad är antagna i Kommunstyrelsen dock ej antagna i Kommunfullmäktige sjuätte oktober 2022.

Länsstyrelsen Västra Götalands län har uppdaterat det regionala åtgärdsprogrammet för miljömål. Åtgärdsprogrammet gäller för åren 2022–2025 och berör regionala och lokala aktörer i Västra Götalands län. Åtgärderna ska bidra till att vi når de regionala miljömålen ”Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland”. Utifrån det miljömålsarbete som planeras eller pågår i kommunkoncernen så antar Borås Stad göra följande åtaganden i åtgärdsprogrammet för miljömålen – Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland 2022–2025:

KL 1. Minska halterna av luftföroreningar och verka för ett mer transporteffektivt samhälle

V3. Minska spridningen av högfluorerade ämnen (PFAS), c) Undersöka enskilda vattentäkter i närheten av brandövningsplatser eller där släckningsinsatser med fluorerade brandskum genomförts.

V4. Genomföra kommunala handlingsplaner för förorenade områden

SO1. Anlägga nya våtmarker

SO4. Skydda värdefulla skogsområden, b) Skydda värdefulla skogsområden genom frivilliga avsättningar. c) Skydda tätortsnära skogar

SO5. Förbättra miljöhänsynen vid skogsbruksåtgärder genom målbilder, b) Bedriva skogsbruket i kommunala skogar utifrån målbilderna.

SO7. Minska skadorna på kulturmiljöer i skogsbruket

SO9. Samverka för att bevara jordbruksmark b) Utredning enligt 3 kap 4 § miljöbalken finns med i kommunala beslutsunderlag för översiktsplan, detaljplan och bygglov.

SO15. Bevara och planera för skyddsvärda träd, b) Frihugga skyddsvärda träd samt ersättningsträd.

SO16. Använda GIS-baserade naturvårdsdatabaser och naturvårdsplaner i fysisk planering, a) använda aktuella GIS-baserade naturvårdsdatabaser, b) Ta fram och inarbeta aktuella naturvårdsplaner i fysisk planering.

SO17. Skapa blomrika miljöer för pollinerare

SO18. Ta fram kommunala skogspolicys

BK1. Skydda och utveckla tätorters grönområden

BK3. Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola, a) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som verksamhetsutövare, b) Förbättra inomhusmiljön inom skola och förskola - kommuner som tillsynsmyndighet.

BK4. Ta fram kulturmiljöprogram som underlag i fysisk planering

BK5. Främja ekologisk livsmedelskonsumtion

BK7. Arbeta med barnperspektivet i fysisk planering, a) Kommuner arbetar med barnperspektivet i ÖP och/eller DP på det sätt som passar kommunens processer. Länsstyrelsen ger råd inom ramen för hanteringen av planärenden.

BK9. Främja en fysisk planering för minskad klimatpåverkan från resor och transporter

BK10. Arbeta in riktlinjer i översiktsplan för grön infrastruktur, ekosystemtjänster och kompensationsåtgärder, a) Kommuner arbetar in riktlinjer i översiktsplanen för bevarande och utveckling av grön infrastruktur, ekosystemtjänster och ekologisk kompensation, för att stärka biologisk mångfald och klimatanpassning.

Styrdokument

Som underlag till Miljöprogrammet ligger också stadens alla nuvarande styrdokument där innehållet påverkar något eller några av våra tre strategiska huvudområden.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

§ 62

Dnr KS 2023-00098 1.2.2.0

Revidering av riktlinjer för styrdokument

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2023, nr 43, B 993)

Kommunfullmäktiges beslut

Förslag till riktlinjer för styrdokument fastställs.

Kommunstyrelsens beslut 2023-03-13, § 85

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Förslag till riktlinjer för styrdokument fastställs.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade att Kommunstyrelsen fick i uppdrag att göra en översyn över styrdokumenterna med syftet att minska antalet styrdokument genom att slå ihop eller ta bort dokumenten samt ge ett förslag på minskning av antalet nivåer av styrdokument i riktlinjen för styrdokument. (§ 67 2022-04-28) Utifrån uppdraget att se över antalet nivåer i riktlinjen för styrdokument föreslår Kommunstyrelsen att nivån strategi och regler tas bort i nuvarande riktlinje. Programmet blir då det enda översiktliga styrdokumentet inom de planerande styrdokumenterna. Det kan då innehålla både de stora översiktliga strategiska områdena samt mer avgränsade sakområdena. Men hamnar inte på samma detaljeringsnivå som en plan.

Regler föreslås tas bort och istället blir riktlinjer kvar på den detaljerade nivån inom normerande styrdokument. Riktlinjen har modifieras för att det så kallade ska-kravet ska kunna förekomma i en riktlinje. Benämningen regler kan då användas på förvaltningsnivå. När sedan regler och strategier ska revideras görs de om till de nya nivåerna som finns. Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att fastställa förslaget till riktlinjer för styrdokument.

Beslutsunderlag

1. Förslag riktlinjer för styrdokument

Kristina Sköld
Handläggare
033 357166

Kommunfullmäktige

Revidering av riktlinjer för styrdokument

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Förslag till riktlinjer för styrdokument fastställs.

Sammanfattning (Ärendet i sin helhet)

Kommunfullmäktige beslutade att Kommunstyrelsen fick i uppdrag att göra en översyn över styrdokumenterna med syftet att minska antalet styrdokument genom att slå ihop eller ta bort dokumenten samt ge ett förslag på minskning av antalet nivåer av styrdokument i riktlinjen för styrdokument. (§ 67 2022-04-28)

Utifrån uppdraget att se över antalet nivåer i riktlinjen för styrdokument föreslår Kommunstyrelsen att nivån strategi och regler tas bort i nuvarande riktlinje. Programmet blir då det enda översiktliga styrdokumentet inom de planerande styrdokumenterna. Det kan då innehålla både de stora översiktliga strategiska områdena samt mer avgränsade sakområdena. Men hamnar inte på samma detaljeringsnivå som en plan.

Regler föreslås tas bort och istället blir riktlinjer kvar på den detaljerade nivån inom normerande styrdokument. Riktlinjen har modifieras för att det så kallade ska-kravet ska kunna förekomma i en riktlinje. Benämningen regler kan då användas på förvaltningsnivå.

När sedan regler och strategier ska revideras görs de om till de nya nivåerna som finns.

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige att fastställa förslaget till riktlinjer för styrdokument.

Beslutsunderlag

1. Förslag riktlinjer för styrdokument

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Alla nämnder

Ulf Olsson
Kommunstyrelsens ordförande

Svante Stomberg
Stadsdirektör

Program

Plan

Policy

• **Riktlinjer**

Borås Stads
**Riktlinjer för
styrdokument**

Borås Stads styrdokument

Aktiverande

PROGRAM – vägval, verksamheter och metoder i riktning för att nå målen i Borås

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: **2022-04-28**

För revidering ansvarar: Kommunstyrelsen

För ev uppföljning och tidplan för denna ansvarar: Kommunstyrelsen

Dokumentet gäller för: Alla nämnder och förvaltningar

Dnr: KS 2021-00693

Dokumentet gäller till och med: 2025

Kommunstyrelsen har rätt att göra revideringar i riktlinjerna under löptiden.

Innehåll

1 Riktlinjer för styrdokument	4
1.1 Inledning	4
1.2 Lagar och andra styrdokument	4
1.3 Koppling till Borås Stads vision och Agenda 2030	4
1.4 Hierarki	5
1.4.1 Styrdokument som tas i Kommunfullmäktige	5
1.4.2 Dokument på förvaltningsnivå	6
1.5 Planerande styrdokument	6
1.5.1 Program	6
1.5.2 Plan	6
1.6 Normerande styrdokument	7
1.6.1 Policy	7
1.6.2 Riktlinjer	7
1.7 Utformningen	8
1.8 Ska-krav	9
1.9 Uppföljning	9
2 Bilaga 1. Checklista	10
3 Bilaga 2. Övriga typer av styrdokument	11
3.1 Författningssamlingen	11
3.1.1 Kommunfullmäktiges arbetsordning	11
3.1.2 Reglemente	11
3.1.3 Bolagsordning	11
3.1.4 Ägardirektiv	11
3.1.5 Lokala föreskrifter	11
3.1.6 Taxor och avgifter	11
3.2 Andra styrdokument	12
3.2.1 Översiktsplan	12
3.2.2 Detaljplaner	12
3.2.3 Budget	12

1 Riktlinjer för styrdokument

1.1 Inledning

Syftet med denna riktlinje är att Borås Stad styrdokument fattas på rätt nivå, har en gemensam utformning, benämning, arbetssätt och struktur.

För att säkerställa att de olika styrdokumenterna får en bred förankring, bland förtroendevalda och tjänstepersoner finns ett par grundregler som gäller vid utformning eller upprättande av styrdokument. Dokumenten ska vara:

- Enkla tydliga och kommunicerbara
- Så få som möjligt för att enkelt kunna överblicka och tillföra värde
- Tydliga i uppdelningen mellan politisk nivå och verksamhetsnivå
- Förenliga med vision och överordnade dokument
- Utformade för att medge en decentralisering av beslutsfattande

1.2 Lagar och andra styrdokument

Vid arbetet med ett styrdokument ska man ta hänsyn till den styrning som finns på området, som lagar, föreskrifter och kommunala beslut. Man ska väga in och motivera varför ett styrdokument behövs, och granska hur det samspelar med styrdokumentet på angränsande områden.

Styrdokumentet ska inte referera sådant som är bestämt genom lag- varken våra politiska instanser eller styrdokumentet i sig behöver eller ska fastslå att lagen gäller. Ett styrdokument ska inte heller innehålla ren nulägeskartläggning, historik eller annan information som inte kräver ett beslut. Denna information kan med fördel finnas med som underlag i form av en bilaga eller liknande.

Ett styrdokuments innehåll måste vara förenligt med eventuella överordnande dokument. Om ett annat styrdokuments innehåll har betydelse kan texten hänvisa till detta dokument. Däremot ska inte texten referera innehållet eller fastslå att det andra dokumentet gäller. Varje dokument har sin egen kraft och funktion.

1.3 Koppling till Borås Stads vision och Agenda 2030

Varje styrdokument ska kopplas till Borås Stads vision och Agenda 2030. Ett styrdokument ska inte innehålla en egen vision, då det bara finns en vision.

1.4 Hierarki

Nedanstående matris visar schematiskt vilken typ av dokument som hör hemma i vilket sammanhang:

Typer av styrdokument		
	Planerande	Normerande
Översiktligt	Program	Policy
Detaljerat	Plan	Riktlinjer

Det är inget krav att ett dokument på en nivå alltid har följeslagare i samma ämne på de båda andra nivåerna: att en plan alltid föregås av ett program, eller att en policy alltid bryts ned i riktlinjer. Varje dokument lever sitt eget liv – matrisen är en hjälp att utforma varje dokument så att det uppfattas på rätt sätt av dem som ska använda det.

Styrdokumentens beslutsnivåer	
Kommunfullmäktige	Vision, reglementen, ägardirektiv, bolagsordning, Kommunfullmäktiges budget Program, planer Policy, riktlinjer
Kommunstyrelsen och nämnderna	Nämndbudget Program, planer Riktlinjer

Ej politiskt beslutade dokument	
Förvaltningarna	Exempel: Principer, planer, handböcker, rutiner, internbudget, regler

1.4.1 Styrdokument som tas i Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges styrdokument har som syfte att peka ut inriktningen för kommunen. Styrdokumenterna från Kommunfullmäktige har gemensamt att de har följande egenskaper:

- uttrycker inriktningen för vad som ska uppnås
- är övergripande
- avser frågor av större vikt eller frågor av principiell art
- kan innehålla krav på att styrelse eller nämnd tar fram särskilda anvisningar.

1.4.2 Dokument på förvaltningsnivå

Utöver styrdokumentet kan det finnas handböcker och rutiner m.m. som innehåller handfasta råd, och beskrivningar av arbetssätt. Det är viktigt att dessa stannar just vid det praktiska och inte innehåller sådant som hör hemma i politiskt antagna styrdokument, eller åtgärder som kräver beslut om finansiering. Dessa behandlar "hur"-frågor, ofta i detalj, och beslutas på tjänstepersonnivå.

Även vissa planer kan beslutas på verksamhetsnivå. Det gäller planer som bara har betydelse för den egna verksamheten. Även dessa planer ska förstås vara utformade enligt riktlinjerna, för att olika dokument ska ha sitt sammanhang.

1.5 Planerande styrdokument

Planerande dokument anger vad Borås Stad vill åstadkomma. De ger ett uppdrag att handla på ett visst sätt. I dessa dokument är det naturligt att ange vad som ska göras och vad man vill uppnå.

1.5.1 Program

Programmet kan betraktas som en strategi för ett visst område, geografiskt eller verksamhetsmässigt. Programmet ska tala om vad Borås Stad vill uppnå, och vilka effekter som strävas efter. Programmet ska göra det möjligt att skriva en plan för den aktuella verksamheten utan ytterligare ideologiska överväganden.

Programmet kan vara en politisk viljeinriktning som senare följs av en mer detaljerad plan i samma ämne. Det kan också vara en mellanform genom att blanda långsiktiga och översiktliga direktiv med mer konkreta.

Programmet är en lämplig form för långsiktighet i enskilda verksamheter.

Programmet tar inte slutlig ställning till metoder eller utförande, utan kan t.ex. ange alternativ att ta ställning till i plandokument eller i verkställighet. Programmet anger inte heller några detaljerade tidsplaner.

Kommunövergripande program beslutas av Kommunfullmäktige. Nämnder och Kommunstyrelsen kan anta program som berör nämndens/styrelsens reglemente.

1.5.2 Plan

Planen är det mest konkreta dokument av denna typ. Planen ska vara en instruktion över initiativ som ska tas. Planen ger direktiv till nämnder och förvaltningar att utföra olika saker, och anger tidplan. Som läsare har jag rätt att ställa högra krav på de konkreta besked vi får av en plan. Som skribent måste jag försäkra mig om att planen svarar på frågorna vad, vem och när.

Planen ska beskriva aktiviteterna så konkret att det säkrar det önskade utförandet, oavsett vem som gör dem. Av planen ska framgå vem som har ansvar för att aktiviteterna blir gjorda. Den ska ange ett tidsschema och hur eventuell uppföljning ska ske.

Planen presenterar vad som ska göras, inte det man hoppas eller önskar åstadkomma och den får inte stanna vid att vara en inventering eller en önskelista. Det får inte vara någon tvekan om ansvar och tidplan för de aktiviteter som anges i planen.

Kommunövergripande planer beslutas vanligtvis av Kommunfullmäktige. Övriga planer tas på nämnd, Kommunstyrelse eller verksamhetsnivå.

1.6 Normerande styrdokument

Den andra typen av styrdokument är normerande. De klargör Borås Stads förhållningsätt till något, eller ger ett direktiv för hur en tjänst eller service ska utföras. De kan också vara en ”lagtext” som mindre handlar om vad som ska göras utan mer om hur det ska göras, och vad som inte ska göras.

1.6.1 Policy

Polycyn anger Borås Stads förhållningsätt till något. Den kan klargöra Borås Stads syn på t.ex. sponsring eller internationella kontakter. Polycyn ger inte några fasta regler, bara principer som vägledning för bedömningar från fall till fall.

En policy ska ge en princip att hålla sig till; ett sätt att se på en viss företeelse. En policy säger t.ex. att Borås Stad är positiva eller negativa till konkurrensutsättning, sponsring, hemarbete, intern rörlighet, deltid etc.

En policy kan ibland uttryckas i en enda mening. Det kan därför ofta vara lämpligt att låta polycyn ingå som en portalparagraf i ett annat dokument.

Policy beslutas av Kommunfullmäktige.

1.6.2 Riktlinjer

Riktlinjer ger mer konkret stöd för ett visst handlande. De kan till exempel ange vilken typ av åtgärder och tillvägagångsätt Borås Stad bör välja, och sätta gränser för omfattningen. Riktlinjerna lämnar visst utrymme för handläggaren att själva utforma detaljerna i åtgärderna.

Riktlinjerna ska ge konkret stöd för hur arbetsuppgifterna ska utföras. Riktlinjerna kan lägga ett golv för vilken nivå som verksamheten ska uppnå, ofta också ett tak för vilken service som bör erbjudas. Riktlinjerna kan också vara inriktade på metod och rekommendera vissa tillvägagångsätt. Riktlinjerna kan vara så detaljerade att de fungerar som instruktionsbok för verksamheten.

Riktlinjer är inte absolut bindande. De anger ett handlingsätt som ger ett visst utrymme för individuella variationer. Alternativt kan man avvika från riktlinjen om det finns starka argument i det enskilda fallet.

Om ett dokument med riktlinjer också innehåller en eller flera regler måste den eller dessa tydligt markeras:

Regler är en samling ”paragrafer” som sätter exakta gränser för vårt handlande. De koncentrerar sig på hur en åtgärd görs, inte vad den innehåller.

Regler ska ge absoluta normer för vårt agerande. Typiska ord och uttryck i sådana dokument är ”ska”, ”måste” och ”får inte”.

1.7 Utformningen

Det är viktigt att styrdokumentets språkbruk harmonierar med dokumentets avsikt och roll. Detta gäller särskilt för planer som inte får lämna något utrymme för tolkning.

Generellt gäller ett enkelt och tydligt språk för att göra styrdokumentet så lätt som möjligt att förstå och förmedla. Texten bör inte ha svepande och abstrakta formuleringar.

Om en åtgärd i till exempel en handlingsplan är kopplad till en kostnad kan texten redovisa denna. Pengar för åtgärden blir dock aldrig anvisade genom ett beslut om själva styrdokumentet. Varje åtgärd måste finansieras genom ett eget beslut.

Grafiskt ska Borås Stads styrdokument vara lätta att identifiera genom det standardiserade omslaget. Det är endast Stadsledningskansliet som får förse dokumenten med detta omslag som just signalerar att det är ett Borås Stads styrdokument.

Ett styrdokument ger effekt först när det är känt och tillämpat i organisationen. Det är lämpligt att under arbetet med dokumentet också planera för hur det ska kommuniceras och förankras i organisationen.

Styrdokumentet ska i möjligaste mån innehålla ett avsnitt om hur och när dokumentet ska följas upp. Detta är främst aktuellt för de planerande styrdokumenterna. Finns det behov av att utvärdera styrdokumentet och dess konsekvenser ska avsnittet även innehålla en beskrivning om hur och när en utvärdering ska ske.

Önskvärt är om uppföljningen av styrdokumenterna sker i kluster med liknande tema.

1.8 Ska-krav

Följande är ska-krav på styrdokumentet:

- Varje styrdokument ska klassificeras som endera av de fyra typer som beskrivs i dessa riktlinjer. Undantag från detta är styrdokument som finns i bilaga 2 samt en del styrdokument där det finns specifika instruktioner hur de ska utformas (t.ex. lagkrav).
- En del styrdokument ger direkta uppdrag till någon organisatorisk enhet, till exempel att göra en uppföljning. Sådana uppdrag ska vara tydliga, gärna i ett särskilt rubriksatt stycke. Här ska framgå vad som ska göras, vem som ska göra det, och
- när det ska göras. Beskrivningen ska vara specifik och undvika formuleringar som ”Borås Stad ska..” eller berörda nämnder ska..”
- Vid allt arbete med styrdokument ska i ett tidigt skede Stadsledningskansliet kopplas in för stöd med att säkerställa att dokumentet fyller kraven och harmonierar med dessa riktlinjer och ska-krav. Styrdokumentet ska vara tillgänglighetsanpassade.
- Ett styrdokument är giltigt i högst fyra år, om inga särskilda skäl finns för undantag. Sedan krävs en aktualitetsprövning som kan resultera i en revidering av
- styrdokumentet, i styrdokumentets upphörande eller att styrdokumentet fastställs på nytt utan revidering.
- I alla styrdokument ska det finnas uppgift om
 - Vem som har fastställt dokumentet
 - När dokumentet har fastställts
 - Diarienumret på ärendet
 - Vem som ska ansvara för revideringen
 - Vem som ansvarar för eventuell uppföljning
 - Vem dokumentet gäller för
 - Hur länge dokumentet gäller

Alla Borås Stads styrdokument som antagits av Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen, eller i annan instans men har betydelse för flera förvaltningar, ska finnas samlade på kommunens intranät och på boras.se i gemensam typografi eller design. Stadsledningskansliet ansvarar för denna design som en bekräftelse på att dokumentet är ett av Borås Stads styrande dokument.

Även dokument som gäller för t.ex. bara en nämnd ska följa dessa riktlinjer, så att strukturen och terminologin blir gemensam och åskådlig i hela organisationen.

1.9 Uppföljning

Uppföljningen av dessa riktlinjer sker löpande genom Stadsledningskansliet kvalitetssäkring av dokumenten under arbetet med dem, och genom kontroll att alla styrdokument passerar denna instans.

2 Bilaga 1. Checklista

Kom ihåg att alltid kontakta Stadsledningskansliet innan du sätter igång arbetet med ett nytt styrdokument eller revidering av ett styrdokument.

- Vad är syftet med styrdokumentet?
 - Lagkrav
 - Annat krav (typ ISO eller att få statsbidrag)
 - Styrdokument är det bästa alternativet framför till exempel ett nämndbeslut
 - Politiskt beslut på att styrdokument ska tas fram
 - Få ett visst önskat resultat över en längre period
- Om frågan är reglerad genom lagstiftning, behövs kanske inget styrdokument, utan istället kanske en anvisning i form av en handbok.
- Hur är beslutsgången gällande styrdokumentet? Planera processen för framtagande och beslutsfattande avseende tid, ansvarsfördelning samt eventuell samverkan med andra aktörer.
- Hur harmoniserar styrdokumentet med andra fattade beslut och styrdokument? Finns det andra styrdokument som ska upphävas eller revideras, på grund av det nya styrdokumentet?
- Hur kan det här styrdokumentet möjliggöra beslutsfattandet så nära medborgaren som möjligt?
- Innebär styrdokumentet ekonomiska konsekvenser som särskilt behöver planeras för? Att anta ett styrdokument i sig innebär inte att medel överförs för att till exempel genomföra en aktivitet i en plan. Detta måste tas i ett separat beslut eller helst i budgeten.
- Behövs en uppföljning och hur kan den i så fall utformas så att den får önskat resultat?
- Skriv kort och tydligt (belasta inte styrdokumentet med lagstiftningstext). Dokumentet ska vara enkelt tydligt och lättläst.

3 Bilaga 2. Övriga typer av styrdokument

Det finns ett antal andra styrdokument som inte berörs av denna riktlinje men som kan vara bra att känna till.

3.1 Författningssamlingen

3.1.1 Kommunfullmäktiges arbetsordning

Beskriver hur arbetet och sammanträdet ska utföras i Kommunfullmäktige.

3.1.2 Reglemente

I reglementet delegerar Kommunfullmäktige uppgifter och ansvar till nämnderna. Reglementet är ett dokument som står över de övriga styrdokumenten (de planerande och normerande). Därför kan vi t.ex. inte i en plan utöka verksamheten för en nämnd utan att ta hänsyn till reglementet.

3.1.3 Bolagsordning

Bolagsordningen är motsvarigheten till nämndernas reglemente fast för våra kommunala bolag. Bolagsordningen har vissa krav på vad den ska innehålla enligt Aktiebolagslagen och precis som för reglementena är det viktigt när vi tar fram (styrdokumentet) ägardirektiv att vi inte utökar verksamheten för bolaget utan att ta hänsyn till bolagsordningen.

3.1.4 Ägardirektiv

Ägardirektivet fungerar som ett komplement till bolagsordningen. Av ägardirektivet framgår ägarens förväntningar och krav på bolaget. Direktiven beslutas av Kommunfullmäktige. I ett ägardirektiv kan t.ex. ägaren skriva hur många nya bostäder bostadsbolagen förväntas bygga.

3.1.5 Lokala föreskrifter

Lokala föreskrifter beslutas av Kommunfullmäktige och reglerar det omgivande samhället. Föreskrifter kan även vara lagstadgade som exempelvis kommunens renhållningsordning som bygger på Miljöbalken och Avfallsförordningen.

3.1.6 Taxor och avgifter

Flertalet taxor och avgifter tas av Kommunfullmäktige varje år. Dessa reglerar de avgifter och taxor som företag och invånare ska betala för olika typer av kommunala tjänster.

3.2 Andra styrdokument

3.2.1 Översiktsplan

Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplaner visar hur den tänkta mark- och vattenanvändningen och bebyggelseutvecklingen ska se ut i framtiden. I översiktsplanen vägs en mängd olika intressen samman. Översiktsplaner är inte juridiskt bindande, men viktiga strategiska dokument som lägger grunden för fortsatt planering och genomförande. Översiktsplaner arbetas fram tillsammans med många olika intressenter.

3.2.2 Detaljplaner

En detaljplan är ett juridiskt bindande dokument som krävs vid utbyggnad av nya områden och för ändrad markanvändning. Den reglerar om marken ska användas för bostäder, handel, industri, kontor eller annan verksamhet men också hur gator ska anläggas och vilken mark som ska vara tillgänglig för allmänheten. Syftet är att göra avvägningar mellan olika intressen och ta ställning till hur ett område ska utvecklas.

3.2.3 Budget

En budget är en planering över kommande inkomster och utgifter. I en kommunal budget finns även den politiska viljeinriktningen i form av mål och nya uppdrag till nämnderna.

BORÅS
STAD

Postadress 501 80 Borås **Besöksadress** Stadshuset, Kungsgatan 55
Telefon 033-35 70 00 **e-post** boras.stad@boras.se **Webbplats** boras.se

Från: Anders Alftberg
Skickat: den 23 februari 2022 09:17
Till: Kommunstyrelsen Diarium; Carl Morberg
Kopia: nyhetschefen@bt.se; p4sjuharad@sverigesradio.se; erik Jullander; Hanna Grahn; Jan Lindsten; Jennie.olund@bt.se; Joakim.nilsson; joel.engblom; rebecka Åsbrink
Ämne: Motion SD "Utveckla stödet för anhöriga till kriminella"
Bifogade filer: Motion-SD-Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.pdf

Hej,

Här kommer en motion av Olle Engström (SD) "Utveckla stödet för anhöriga till kriminella", inför kommunfullmäktiges sammanträde 24 feb i Borås.

Mvh
Anders Alftberg (SD)
Politisk sekreterare

Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

I Sverige finns det cirka 30 000 barn som har en förälder i fängelse eller frivård. Utöver det finns många barn som har en förälder i häkte. Att en närstående häktas eller hamnar i fängelse är en traumatisk händelse och kommer som en chock för de allra flesta. Forskning visar att en fängelsedom drabbar omgivningen på liknande sätt som den dömda själv. Många känner sig ensamma och maktlösa, något som i sin tur tär på den egna hälsan. Och ibland behöver hela familjen stöd i att bearbeta sina upplevelser.

Anhörigstödet i Borås Stad, som är organiserat under Vård- och äldrenämnden, är under ständig utveckling. Klubb Simon är en stödgrupp för de som är mellan 7 och 12 år och som har ett syskon, en förälder eller någon annan nära person som är sjuk, har ett missbruk eller en funktionsnedsättning, och vill träffa andra barn i liknande situation. Aktiviteterna leds av Anhörigkonsulenten i samverkan med diakon från Svenska Kyrkan. MeWe är verksamhet för de som går på högstadiet eller gymnasiet och har någon i sin omgivning, en förälder, ett syskon, vän eller annan nära person som är allvarligt sjuk, mår psykiskt dåligt, har en funktionsnedsättning eller har ett missbruk.

Ett visst stöd finns för anhöriga till kriminella i vårt civilsamhälle: Solrosen Borås drivs med ekonomiskt stöd från Borås Stad, stadsbidrag från Kriminalvården, insamlingsstiftelsen Erikshjälpen, Pingstkyrkan i Borås samt Länsförsäkringar Älvsborg.

Det är dock uppenbart att vår kommun behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella. Ytterst handlar det om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att exempelvis konfrontera sitt barn, samt att ge en god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Möjligheten till anonymitet är en nödvändighet och bör ses över för att skapa en trygg process.

Sverigedemokraterna föreslår Kommunfullmäktige besluta,

Att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

För Sverigedemokraterna,

Olle Engström (SD)

Ledamot, Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

§ 69

Dnr KS 2022-00216 1.1.1.1

Svar på motion av Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2023, nr 50, B 1222)

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar med 38 röster mot 35:

Att ge nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden) i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella,
Att därmed anse motionen besvarad.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Andreas Exner (SD), Ann-Charlotte Blomqvist (SD), Lars-Erik Johansson (SD), Käthy Johansson (SD), Tomas Brandberg (SD), Leif Häggblom (SD), Jonas Ellerstrand (SD), Crister Spets (SD), Emilia Silbvers (SD), Jan Nilsson (SD), Kristian Silbvers (SD), Maria Lindgren (SD), Björn Qvarnström (SD), Annika Pehrsson (SD), Lotta Löfgren Hjelm (M), Jonas Garmarp (M), Mattias Karlsson (M), Anette Nordström (M), Birgitta Bergman (M), Anna Christensen (M), Ebba Magnusson (M), Marcus Robertsson (M), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Annette Carlson (M), Martin Nilsson (M), Hasse Ikävalko (M), Elvira Löwenadler (M), Björn-Ola Kronander (M), Hans Gustafsson (KD), Emanuel Mäkinen (KD), Helena Ishizaki (KD), Niklas Arvidsson (KD), Magnus Sjödahl (KD), Jonathan Tellbe (KD) och Lisa Berglund (KD) till förmån för reservationen i Kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens beslut 2023-04-03, § 130

Utan omröstning beslutar Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta:

- Att ge nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden) i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella
- Att därmed anse motionen besvarad.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande att Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2023-04-27

Kommunfullmäktige

- att ge nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden och Sociala omsorgsnämnden) i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella
- att bifalla motionen.

Sammanfattning av ärendet

Olle Engström, Sverigedemokraterna (SD) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24 lämnat in en motion om att utveckla stödet för anhöriga till kriminella och föreslagit Kommunfullmäktige besluta att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Motionen har skickats på remiss till Arbetslivsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden, Svenska kyrkan samt till Solrosen. Samtliga utom Svenska kyrkan har lämnat sitt yttrande till motionen. Samtliga av de svarande har tillstyrkt motionen och menar att frågan bör utredas. Dock påpekar Vård- och äldrenämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden att frågan berör samtliga nämnder i det sociala klustret och frågan behöver därför utredas gemensamt av de fyra nämnderna. Fritids- och folkhälsonämnden framhäver Solrosens arbete och anger att samarbetet mellan Borås Stad och Solrosen bör utvecklas ytterligare i kombination med att samarbetet med befintliga verksamheter i staden utvecklas.

Kommunstyrelsen föreslår därför att nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden och Sociala omsorgsnämnden) får i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella samt att motionen därmed anses besvarad.

Beslutsunderlag

1. Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella
2. Yttrande från Fritids- och folkhälsonämnden 2022-08-23
3. Yttrande från Arbetslivsnämnden 2022-08-29
4. Yttrande från Individ- och familjeomsorgsnämnden 2022-08-29
5. Yttrande från Sociala omsorgsnämnden 2022-08-29
6. Yttrande från Vård- och äldrenämnden 2022-08-30
7. Yttrande från organisationen Solrosen 2022-08-31

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2023-04-27

Kommunfullmäktige

Yrkanden

Andreas Exner (SD), Hasse Ikävalko (M), Jan Nilsson (SD) och Niklas Arvidsson (KD) yrkar bifall till reservationen i Kommunstyrelsen.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall dels till Kommunstyrelsens förslag och dels till reservationen i Kommunstyrelsen och finner förstnämnda proposition med övervägande ja besvarad. Votering begärs.

Följande voteringsproposition föreslås och godkänns: ”Den som bifaller Kommunstyrelsens förslag röstar ja, den det ej vill röstar nej; vinner nej har Kommunfullmäktige beslutat enligt reservationen i Kommunstyrelsen.”

Omröstningsresultat

Omröstning, se bilagd voteringslista nr 3.

Peder Englund
Handläggare
033 357755

Datum 2023-04-03
Instans **Kommunstyrelsen**
Dnr KS 2022-00216 1.1.1.1

Kommunfullmäktige

Svar på motion av Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

att ge nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden) i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella
att därmed anse motionen besvarad.

Reservation

Mot beslutet reserverar sig Andreas Exner (SD) och Kristian Silbvers (SD) till förmån för sitt yrkande.

Sammanfattning

Olle Engström, Sverigedemokraterna (SD) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24 lämnat in en motion om att utveckla stödet för anhöriga till kriminella och föreslagit Kommunfullmäktige besluta att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Motionen har skickats på remiss till Arbetslivsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden, Svenska kyrkan samt till Solrosen. Samtliga utom Svenska kyrkan har lämnat sitt yttrande till motionen.

Samtliga av de svarande har tillstyrkt motionen och menar att frågan bör utredas. Dock påpekar Vård- och äldreomsorgsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämnden att frågan berör samtliga nämnder i det sociala klustret och frågan behöver därför utredas gemensamt av de fyra nämnderna. Fritids- och folkhälsonämnden framhäver Solrosens arbete och anger att samarbetet mellan Borås Stad och Solrosen bör utvecklas ytterligare i kombination med att samarbetet med befintliga verksamheter i staden utvecklas.

Kommunstyrelsen föreslår därför att nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden) får i uppdrag att gemensamt, och

i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella samt att motionen därmed anses besvarad.

Ärendet i sin helhet

Olle Engström (SD) har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-02-24 lämnat in en motion om att utveckla stödet för anhöriga till kriminella. I motionen beskriver motionären vikten av att ge stöd till anhöriga som enligt forskning drabbas på liknande sätt som de dömda själva. I motionen beskrivs det anhörigstöd som finns i Borås Stad i dag, vilket framför allt är organiserat under Vård- och äldrenämnden men är mer inriktat mot sjukdom, missbruk, psykisk ohälsa och funktionsnedsättningar.

Vidare anges i motionen att det finns ett visst stöd till anhöriga till kriminella i vårt civilsamhälle. Solrosen, som bedrivs med ekonomiskt stöd från bland annat Borås Stad, är en sådan organisation.

Motionären anser att det är uppenbart att Borås Stad behöver kraftsamla och stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med föreningar eller andra organisationer. I motionen anges att det ytterst handlar om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att konfrontera sitt barn samt att ge god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Även bör möjligheten till anonymitet ses över för en trygg process.

Motionen har skickats på remiss till Arbetslivsnämnden, Fritids- och folkhälsonämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Sociala omsorgsnämnden, Vård- och äldrenämnden, Svenska kyrkan samt till Solrosen. Samtliga utom Svenska kyrkan har yttrat sig över motionen.

Arbetslivsnämnden tillstyrker motionen och ser positivt på att utveckla anhörigstödet för anhöriga till kriminella. Nämnden anser att frågan behöver utredas för att hitta lämpliga insatser samt hos vilken nämnd frågan ska ligga.

Fritids- och folkhälsonämnden tillstyrker att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella. I sitt svar beskriver nämnden den ideella föreningen Solrosens verksamhet (se vidare under Solrosen) som arbetar uppsökande via kriminalvården och ger bland annat samtalsstöd på häkten, anstalter och inom frivården. Nämnden stödjer föreningen Solrosen ekonomiskt och nämnden menar att samarbetet mellan Borås Stads verksamheter och Solrosen behöver utvecklas ytterligare i kombination med att samarbetet med befintliga verksamheter i staden utvecklas.

Individ- och familjeomsorgsnämnden tillstyrker motionen och i sitt svar återger vad motionären anfört i motionen. Nämnden ser ett behov av att utreda hur anhörigstödet till kriminella är ordnat och hur det kan utvecklas. Nämnden

anser vidare att frågan behöver utredas gemensamt av nämnderna i det sociala klustret.

Sociala omsorgsnämnden har tillstyrker motionen.

Vård- och äldreomsorgsnämnden tillstyrker motionen och att frågan måste utredas gemensamt av nämnderna i det sociala klustret. I sitt svar anger nämnden att de har ansvar för anhörigstöd i Borås Stads vilket är till för alla personer, oavsett ålder, som stödjer eller hjälper en person som har missbruks- eller beroende-problem, långvarig sjukdom, psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning. Det kan vara en familjemedlem, släkting eller god vän och den anhöriga behöver inte bo med personen för att hen ska räknas som anhörig. Sedan 2021 omfattar anhörigstödet även barn och unga under 18 år. Nämnden anger också i sitt svar att alla som arbetar med anhörigstöd har tystnadsplikt.

Att utveckla anhörigstödet till att även omfatta anhöriga till kriminella är enligt nämnden en fråga som rör alla nämnder i det sociala klustret och behöver därför utredas gemensamt av de fyra nämnderna i det sociala klustret.

Solrosen tillstyrker motionen utifrån en önskan om att utveckla samarbetet med Borås Stad så att den samlade kunskapen och erfarenheten inom området kommer barn och familjer i Borås till godo och bättre kan svara på det stora behov som finns. Solrosen har lång erfarenhet och ett gott samarbete med staden och är redo för att utveckla och utöka arbetet i Borås.

Kommunstyrelsens ställningstagande

Kommunstyrelsen delar motionärens uppfattning om vikten av att utveckla stödet för anhöriga till kriminella. Samtliga remitterade nämnder samt organisationen Solrosen tillstyrker motionen och Kommunstyrelsen delar Arbetslivsnämnden och Individ- och familjeomsorgsnämndens uppfattning om att frågan berör samtliga nämnder i det sociala klustret och behöver utredas gemensamt av dessa nämnder, i nära samarbete med organisationen Solrosen.

Kommunstyrelsen föreslår därför att nämnderna inom det sociala klustret (Arbetslivsnämnden, Individ- och familjeomsorgsnämnden, Vård- och äldreomsorgsnämnden och Sociala omsorgsnämnden) får i uppdrag att gemensamt, och i nära samarbete med organisationen Solrosen, utreda hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella samt att motionen därmed anses besvarad.

Beslutsunderlag

1. Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella
2. Yttrande från Fritids- och folkhälsonämnden 2022-08-23
3. Yttrande från Arbetslivsnämnden 2022-08-29
4. Yttrande från Individ-och familjeomsorgsnämnden 2022-08-29
5. Yttrande från Sociala omsorgsnämnden 2022-08-29
6. Yttrande från Vård- och äldreomsorgsnämnden 2022-08-30
7. Yttrande från organisationen Solrosen 2022-08-31

Samverkan Olle Engström (SD)

"[Klicka och skriv här]"

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Fritids- och folkhälsonämnden/ff.diarium@boras.se
2. Individ- och [familjeomsorgsnämnden/ifon.diarium@boras.se](mailto:familjeomsorgsnamnden@ifon.diarium@boras.se)
3. Sociala [omsorgsnämnden/Son.diarium@boras.se](mailto:omsorgsnamnden/Son.diarium@boras.se)
4. Vård och [äldrenämnden/van.diarium@boras.se](mailto:aldrenamnden/van.diarium@boras.se)
5. Arbetslivsnämnden/aln.diarium@boras.se
6. Solrosen Borås/solrosen@raddningsmissionen.se

Ylva Lengberg
Kommunalråd

Peder Englund
Avdelningschef

Sociala omsorgsnämnden

§ 96

Dnr SON 2022-000541.1.3.1

Remiss: Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Sammanfattning av ärendet

Sociala omsorgsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Motionen inkom till Kommunfullmäktige 2022-02-24 och remitterades till Kommunstyrelsen.

Motionen är väckt av Sverigedemokraterna och man framhåller i den att anhörigstödet i Borås Stad är under ständig utveckling. Det finns stödfunktioner för anhöriga till den som är sjuk, har ett missbruk, mår psykiskt dåligt, eller har en funktionsnedsättning. Sverigedemokraterna framhåller i motionen att det visserligen finns ett visst stöd för anhöriga till kriminella, men att man efterlyser en kraftsamling i staden för att bygga ut ett sådant stöd.

I motionen föreslås därför Kommunfullmäktige besluta att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Sociala omsorgsnämnden föreslås tillstyrka den remitterade motionen.

Beslutsunderlag

1. Remiss: Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella, 2022-04-27

David Englund
Handläggare
033 353854

Datum
2022-08-29

Instans
Sociala omsorgsnämnden
Dnr SON 2022-00054 1.1.3.1

Remiss: Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Sociala omsorgsnämndens beslut

Sociala omsorgsnämnden beslutar att tillstyrka Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Sammanfattning

Sociala omsorgsnämnden har beretts tillfälle att yttra sig om Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Motionen inkom till Kommunfullmäktige 2022-02-24 och remitterades till Kommunstyrelsen.

Motionen är väckt av Sverigedemokraterna och man framhåller i den att anhörigstödet i Borås Stad är under ständig utveckling. Det finns stödfunktioner för anhöriga till den som är sjuk, har ett missbruk, mår psykiskt dåligt, eller har en funktionsnedsättning. Sverigedemokraterna framhåller i motionen att det visserligen finns ett visst stöd för anhöriga till kriminella, men att man efterlyser en kraftsamling i staden för att bygga ut ett sådant stöd.

I motionen föreslås därför Kommunfullmäktige besluta att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Sociala omsorgsnämnden föreslås tillstyrka den remitterade motionen

Beslutsunderlag

1. Remiss: Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella, 2022-04-27

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Yvonne Persson
Ordförande

Magnus Stenmark
Förvaltningschef

Från: David Englund
Skickat: den 1 september 2022 13:47
Till: Kommunstyrelsen Diarium
Ämne: KS 2022-00216 Sociala omsorgsnämnden
Bifogade filer: Exp_Beslut-202200054-SON-§ 96_Motion_anhörigstöd.pdf

Översänder Sociala omsorgsnämndens svar på Remiss: Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Med vänlig hälsning,

David Englund
Nämndsekreterare/utredare

Borås Stad - Sociala omsorgsförvaltningen
Bryggaregatan 15
501 80 Borås
0768 – 88 38 54
boras.se

När du kommunicerar med Borås Stad behandlar vi dina personuppgifter. För mer information om hur Borås Stad hanterar personuppgifter se boras.se/publ

Sammanträdesdatum
2022-08-29

Individ- och familjeomsorgsnämnden

§ 104

Dnr IFON 2022-000631.2.3.25

Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Individ- och familjeomsorgsnämndens beslut

Individ- och familjeomsorgsnämnden beslutar att tillstyrka motionen ”Utveckla stödet till anhöriga kriminella”.

Sammanfattning av ärendet

Sverigedemokraterna (SD) har lämnat en motion till kommunfullmäktige om att utveckla stödet för anhöriga kriminella. Sverigedemokraterna föreslår kommunfullmäktige besluta:

* att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

I motionen beskrivs bland annat att det i Sverige finns cirka 30 000 barn som har en förälder i fängelse eller frivård. Forskning visar att en fängelsedom drabbar omgivningen på liknande sätt som den dömda själv och ibland behöver hela familjen stöd i att bearbeta sina upplevelser. Anhörigstödet på Vård- och äldreförvaltningen i Borås har utvecklats till att omfatta även barn och unga. Det finns redan idag stöd för anhöriga genom Solrosen Borås, som är en ideell förening.

Motionären menar att även Borås Stad behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella.

Ytterst handlar det om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att exempelvis konfrontera sitt barn, samt att ge en god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Möjligheten till anonymitet är en nödvändighet och bör ses över för att skapa en trygg process. Motionären föreslår därför att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Nämnden ser att det finns ett behov av att utreda hur anhörigstödet till kriminella är ordnat och hur det kan utvecklas men frågan behöver utredas gemensamt av nämnderna i det sociala klustret.

Beslutsunderlag

1. Skrivelse: Svar på remiss om motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella
2. Motion (SD) Utveckla stödet för anhöriga till kriminella
3. Missiv: Motion (SD) Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum
2022-08-29

**Individ- och
familjeomsorgsnämnden**

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Från: IFON.diarium@boras.se
Skickat: den 31 augusti 2022 14:41
Till: Kommunstyrelsen Diarium
Ämne: Expediering: Motion Utveckla stödet för anhöriga till kriminella
Bifogade filer: Beslut-202200063-IFON-§ 104.pdf

Mvh

Viktoria Karlsson
Nämndsekreterare

Borås Stad – Individ- och familjeomsorgsförvaltningen
Österlånggatan 74, 501 80 Borås

Tel. direkt: 033-35 82 60

Tel. växel: 033-35 70 00

Aktuella handlingar för ärende 202200063, Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella bifogas detta e-postmeddelande

Bifogat material kommer från följande handlingar:

Protokollsutdrag 2022-08-29 § 104 Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella | Beslut-202200063-IFON-§ 104.docx | ID:5155

Sammanträdesdatum

2022-08-23

**Fritids- och
folkhälsonämnden**

§ 94

Dnr FOFN 2022-00099 1.1.1.1

Yttrande över motion från Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden tillstyrker att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Sammanfattning av ärendet

Olle Engström, Sverigedemokraterna, föreslår Kommunfullmäktige besluta att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Ca 30 000 barn i Sverige har en förälder i fängelse eller frivård. Utöver det finns många barn med en som har en förälder i häkte, men det kan också vara ett storasyskon eller någon annan viktig vuxen.

Motionären beskriver det stöd som redan finns i staden och menar att Borås Stad behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella.

Borås Stad har organiserat anhörigstödet under Vård- och äldrenämnden. Det är ett generellt anhörigstöd, vilket redan idag tar emot anhöriga till frihetsberövade. Utöver det stöd de själva ger hänvisar de vidare till Solrosens verksamhet i Borås.

Solrosen arbetar uppsökande via kriminalvården och ger bland annat samtalsstöd på häktet, anstalterna och frivården. Där möter Solrosen de flesta av barnen och familjerna som sedan söker och får stöd hos dem. Enligt en utvärdering av Solrosens verksamhet upplever barn och familjer sig trygga med Solrosens verksamhet, då Solrosen finns med som stöd genom de olika skeenden som barn och familjer till frihetsberövade genomgår.

Solrosen erbjuder

- Individuella kris- och stödsamtal för barn, ungdomar och vuxna
- Stödgrupper och tematräffar för barn och vuxna
- Läger för barn och familjer (genomförs tillsammans med Solrosen Göteborg)
- Utflykter och lovaktiviteter (genomförs tillsammans med Solrosen Göteborg)

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesdatum

2022-08-23

**Fritids- och
folkhälsonämnden**

- Musik och skapande verksamhet
- Följeslagarverksamhet
- En trygg mötesplats i Solrosens lokaler mellan förälder och barn

Då de flesta barn och familjer till frihetsberövade söker och får stöd hos Solrosen genom deras uppsökande verksamhet bör samarbetet mellan Borås Stads verksamheter och Solrosen utvecklas ytterligare. Solrosen har kompetens inom området och för att utveckla stödet till anhöriga till frihetsberövade bör i så fall Solrosens verksamhet ges möjlighet att utökas, i kombination med att samarbetet med befintliga verksamheter i staden utvecklas.

Parallellt med stödet till anhöriga är även KRIS (kriminellas revansch i samhället) en viktig part, vilka hjälper kriminella att ta sig ur kriminalitet. Borås Stad stödjer även KRIS utifrån deras verksamhet.

Beslutsunderlag

1. Motion från Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Vid protokollet

Johanna Jönsson
Nämndsekreterare

Maria Wallengren
Förvaltningschef

Justeras 2022-08-26.

Håkan Eriksson (C)
Ordförande

Magnus Sjödahl (KD)

Justeringen tillkännagiven på kommunens anslagstavla 2022-08-29.

Rätt utdraget intygar:

Johanna Jönsson
Nämndsekreterare

Från: Fritids- och folkhälsonämnden Diarium
Skickat: den 29 augusti 2022 11:06
Till: Kommunstyrelsen Diarium
Kopia: Fritids- och folkhälsonämnden Diarium; Åsa Skytt Jansson
Ämne: KS 2022-00216 Fritids- och folkhälsonämnden
Bifogade filer: 6. Motion från Olle Engström (SD) Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.pdf; Beslut-202200099-FOFN-§ 94.pdf

Hej,

Översänder Fritids- och folkhälsonämndens yttrande 2022-08-23 § 94 över motion från Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella samt bilaga.

Med vänliga hälsningar,

Johanna Jönsson
Nämndsekreterare

Borås Stad - Fritids- och folkhälsoförvaltningen
Sturegatan 28, 503 42 Borås (Postadress: 501 80 Borås)
Tel/mobil: 033 - 35 73 28
boras.se

När du kommunicerar med Borås Stad behandlar vi dina personuppgifter. För mer information om hur Borås Stad hanterar personuppgifter se boras.se/pub

Åsa Skytt Jansson
Handläggare
033 357219

Datum
2022-08-23

Instans
Fritids- och folkhälsonämnden
Dnr FOFN 2022-00099 1.1.1.1

Motion från Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Fritids- och folkhälsonämndens beslut

Fritids- och folkhälsonämnden tillstyrker att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Ärendet i sin helhet

Olle Engström, Sverigedemokraterna, föreslår Kommunfullmäktige besluta att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Ca 30 000 barn i Sverige har en förälder i fängelse eller frivård. Utöver det finns många barn med en som har en förälder i häkte, men det kan också vara ett storasyskon eller någon annan viktig vuxen.

Motionären beskriver det stöd som redan finns i staden och menar att Borås Stad behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella.

Borås Stad har organiserat anhörigstödet under Vård- och äldrenämnden. Det är ett generellt anhörigstöd, vilket redan idag tar emot anhöriga till frihetsberövade. Utöver det stöd de själva ger hänvisar de vidare till Solrosens verksamhet i Borås.

Solrosen arbetar uppsökande via kriminalvården och ger bland annat samtalsstöd på häktet, anstalterna och frivården. Där möter Solrosen de flesta av barnen och familjerna som sedan söker och får stöd hos dem. Enligt en utvärdering av Solrosens verksamhet upplever barn och familjer sig trygga med Solrosens verksamhet, då Solrosen finns med som stöd genom de olika skeenden som barn och familjer till frihetsberövade genomgår.

Solrosen erbjuder

- Individuella kris- och stödsamtal för barn, ungdomar och vuxna
- Stödgrupper och tematräffar för barn och vuxna
- Läger för barn och familjer (genomförs tillsammans med Solrosen Göteborg)

- Utflykter och lovaktiviteter (genomförs tillsammans med Solrosen Göteborg)
- Musik och skapande verksamhet
- Följeslagarverksamhet
- En trygg mötesplats i Solrosens lokaler mellan förälder och barn

Då de flesta barn och familjer till frihetsberövade söker och får stöd hos Solrosen genom deras uppsökande verksamhet bör samarbetet mellan Borås Stads verksamheter och Solrosen utvecklas ytterligare. Solrosen har kompetens inom området och för att utveckla stödet till anhöriga till frihetsberövade bör i så fall Solrosens verksamhet ges möjlighet att utökas, i kombination med att samarbetet med befintliga verksamheter i staden utvecklas.

Parallellt med stödet till anhöriga är även KRIS (kriminellas revansch i samhället) en viktig part, vilka hjälper kriminella att ta sig ur kriminalitet. Borås Stad stödjer även KRIS utifrån deras verksamhet.

Beslutsunderlag

1. Motion från Olle Engström (SD): Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Håkan Eriksson (C)
Ordförande

Mia Wallengren
Förvaltningschef

Från: VAN.diarium@boras.se
Skickat: den 31 augusti 2022 12:16
Till: Kommunstyrelsen Diarium
Ämne: KS 2022-00216 Vård- och äldrenämnden
Bifogade filer: Beslut-202200099-VAN-§ 106.pdf; Skrivelse Nämnd.pdf

Hej,

Översänder enligt uppdrag Vård- och äldrenämndens beslut 2022-08-30 § 106 Yttrande över motion att utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Med vänlig hälsning

Malin Länsberg

Nämndsekreterare
Vård- och äldreförvaltningen

Aktuella handlingar för ärende 202200099, Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella bifogas detta e-postmeddelande

Bifogat material kommer från följande handlingar:

Protokollsutdrag 2022-08-30 § 106 Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella | Beslut-202200099-VAN-§ 106.docx | ID:7246

Skrivelse Yttrande över motion om att utveckla stödet för anhöriga till | Skrivelse Nämnd.docx | ID:6908

själv. Många känner sig ensamma och maktlösa, något som i sin tur tär på den egna hälsan. Och ibland behöver hela familjen stöd i att bearbeta sina upplevelser. I motionen beskrivs också hur anhörigstödet har utvecklats till att omfatta barn och unga, samt att det redan idag finns stöd för anhöriga genom Solrosen Borås, som är en ideell förening. Motionären menar att även Borås Stad behöver kraftsamlas och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella. Ytterst handlar det om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att exempelvis konfrontera sitt barn, samt att ge en god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Möjligheten till anonymitet är en nödvändighet och bör ses över för att skapa en trygg process. Motionären föreslår därför att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella.

Vård- och äldreämnden svar:

Vård- och äldreämnden ansvarar för anhörigstöd i Borås Stad. Stödet till anhöriga är till för alla personer oavsett ålder som stödjer eller hjälper en person som har missbruks- eller beroendeproblem, långvarig sjukdom, psykisk ohälsa eller funktionsnedsättning. Det kan vara en familjemedlem, släkting eller god vän. Den anhörige behöver inte bo med personen för att hen ska räknas som anhörig. Sedan 2021 är anhörigstödet utökat till att omfatta även barn och unga under 18 år. Alla som jobbar med anhörigstöd har tystnadsplikt.

Att utveckla anhörigstödet till att omfatta anhöriga till kriminella, är en fråga som rör alla nämnder i det sociala klustret. Frågan behöver därför utredas gemensamt av de fyra nämnderna i det sociala klustret.

Vård- och äldreämnden tillstyrker motionen om att utveckla stödet till anhöriga till kriminella, men anser att frågan måste utredas gemensamt av nämnderna i det sociala klustret.

Beslutsunderlag

1. Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Samverkan

Informeras vid FSG 2022-08-24.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Johan Wikander
Ordförande

Maria Jonsson
Förvaltningschef

Från: Line Fuchs <line.fuchs@raddningsmissionen.se>
Skickat: den 31 augusti 2022 22:55
Till: Kommunstyrelsen Diarium
Ämne: diarienummer KS 2022-00216 Remiss: Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella Remissinstanser
Bifogade filer: 20220830_170304.pdf

Detta meddelande kommer från en extern avsändare.

Meddelandet har skickats från någon utanför Borås Stads organisation.

Hej,
Här kommer remissvaret från Solrosen Borås angående motionen: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Jag är medveten om att svaret kommer in i sista stund, men det beror på sjukdom. Men vi hinner ju precis innan midnatt och är alltså inom tidsramen.

Med vänliga hälsningar Line

Line Fuchs

Verksamhetschef
Solrosen
Telefon: 031-712 13 14
Mobil: 073-901 41 47

Räddningsmissionen

Andra Långgatan 19
413 28 Göteborg
Gåvogiro 90 04 44-1
Swish: 900 44 41

Solrosens Remissyttrande: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Inledning:

Solrosen är glada att få lämna remissyttrande gällande en motion som berör en så viktig fråga som ofta glöms bort. Vi vet att behovet av stödinsatser är stort samtidigt som utbudet är alldeles för lågt. Solrosen har lång erfarenhet och ett gott samarbete med staden och står redo för att utveckla och utöka arbetet i Borås.

Sammanfattning av Solrosens synpunkter

- Solrosen tillstyrker motionens att-sats: *"lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella"* - med tillägget att byta ut "barn till kriminella" då den formuleringen bidrar till den stigmatisering som vår verksamhet har som mål att minska. Vi föreslår att istället använda "barn till frihetsberövade" som Solrosen/Räddningsmissionen samt andra aktörer inom fältet använder.
- Solrosen tillstyrker motionen utifrån en önskan om att utveckla samarbetet med Borås stad, så att vår samlade kunskap och erfarenhet inom området kommer barn och familjer i Borås till godo och bättre kan svara på det stora behov som finns.

Solrosen i Borås

Solrosen finns sedan 2016 etablerad i Borås stad där vi bedriver verksamhet och har personal stationerad. Dessutom bedriver vi uppsökande arbete på häkten och anstalter i Borås.

Inför att Solrosen etablerades i Borås hade vi goda kontakter och samtal med Borås stad i frågor som berör vår målgrupp. Solrosen såväl som Borås stad såg att behovet var stort i kommunen och samverkan har fortsatt positivt sen etableringen, inte minst med anhörigstödet i Borås. Vi ser positivt på att få utveckla samarbetet med Borås stad för att kunna hjälpa ännu fler barn och familjer.

Om Solrosen

Solrosen är en del av Göteborgs Räddningsmission och har sedan starten år 2000 grundat sin verksamhet och sin värdegrund på FN:s barnkonvention om barns rättigheter. Särskilt poängteras i vår verksamhet rätten till stöd, rätten till information och rätten till kontakt med sina föräldrar (om det inte är olämpligt).

Solrosens övergripande syfte och mål är att med särskilda insatser stödja och förbättra situationen för barn och ungdomar med en familjemedlem som är eller har varit frihetsberövad genom häkte, anstalt eller andra frihetsberövande påföljder såsom elektronisk intensivövervakning. Erfarenheter från Solrosens långa arbete visar att barn riskerar att fara väldigt illa när en familjemedlem blir frihetsberövad. När någon i familjen blir frihetsberövad kan familjen hamna i kris och många barn och vuxna kan känna skuld och skam. Utsattheten kan vara både psykologisk, social och ekonomisk, och i rädsla för omgivningens fördömanden kan familjens situation bli en familjehemlighet. Då kan det vara avlastande att vända sig till Solrosen för att få känslomässigt stöd och hjälp med information. Behovet av stöd är stort, vilket också en rapport från 2021 ("[Man måste få veta](#)") gjord av Solrosen, Erikshjälpen och Bufff visar på. I

rapporten synliggörs bristen på barnrättsperspektiv när föräldrar frihetsberövas och visar bland annat att 3 av 4 barn skulle vilja ha mer kontakt med sin frihetsberövade förälder.

Solrosen arbetar med en etablerad och beprövad arbetsmetod som kallas Solrosmodellen. Solrosmodellen är en utarbetad metod av enskilt stöd, grupp- och öppen verksamhet som delas in i 4 teman; samtalsstöd, gruppaktiviteter, musik & text och stöd till andra aktörer och vuxna som möter målgruppen. Solrosmodellen har blivit granskad av FoU i Väst ([Lindahl 2018](#)) och visat sig ha en positiv effekt och vara av stor betydelse för deltagande barn och familjer. Rapporten sammanfattar Solrosens betydelse för deltagarna i 4 ledord – stödjande, stärkande, kopplande och frigörande.

På Solrosen får man möjlighet att sätta ord på vad man tänker och känner om att ha en frihetsberövad familjemedlem. Man får också möjlighet att träffa andra familjer med en liknande livssituation, vilket kan minska känslan av ensamhet och utgöra ett socialt stöd. Solrosen besöker regelbundet häkte och anstalter i Göteborg och Borås för att träffa föräldrar som är intagna och ge dem råd och stöd i föräldrarollen utifrån barnperspektivet, samt genom dem nå familjerna på utsidan. På grund av att Solrosen/Göteborgs Räddningsmission kommer från den idéburna sektorn tror vi att våra möjligheter är stora att nå goda resultat för en målgrupp som ofta har en stor skepsis till offentliga myndigheter.

Verksamheten sätter det individuella barnets perspektiv och behov i fokus. Vår erfarenhet inom området visar dock att arbetet måste ske på både individ-, grupp- och samhällsnivå. Verksamheten lägger därför också stor vikt vid samverkan med lokala och nationella aktörer, kunskapsspridning och opinionsbildning.

Solrosens grundvalar är att:

- Klargöra att barn inte är ansvariga för sina föräldrars svårigheter.
- Minska känslor av skuld och skam.
- Hjälpa barn att rymma alla de motstridiga känslor de kan ha inför föräldern och den uppkomna situationen.
- Stärka barn och ungdomars självkänsla och självförtroende.
- Se till att barn får hjälp att se att de inte är ensamma om sin situation, samt ge möjlighet att sätta ord på känslor och tankar.
- Möjliggöra för bättre och ärligare kommunikation inom familjen.
- Arbeta med kunskapsspridning och opinionsbildning kring målgruppen och barnperspektivet ute i samhället och inne på häkten, anstalter och i frivården.
- Samarbeta och bygga ut nätverk med andra föreningar, organisationer och myndigheter.

Emil Mattsson
Direktor Räddningsmissionen

Line Fuchs

Line Fuchs

Verksamhetschef Solrosen

Solrosen
Räddningsmissionen

Från: ALN.diarium@boras.se
Skickat: den 2 september 2022 15:32
Till: Kommunstyrelsen Diarium
Ämne: KS 2022-00216 Arbetslivsnämnden
Bifogade filer: Yttrande över Remiss Motion Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.pdf

Översänder Yttrande över Remiss Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Med vänlig hälsning
Margareta Udén Hoff

Arbetslivsnämnden

§ 84

Dnr ALN 2022-000471.1.3.1

Yttrande över Remiss Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Arbetslivsnämndens beslut

Arbetslivsnämnden tillstyrker Remiss motionen ”Utveckla stödet till anhöriga kriminella”.

Sammanfattning av ärendet

I motionen beskrivs att det i Sverige finns cirka 30 000 barn som har en förälder i fängelse eller frivård. Utöver det finns många barn som har en förälder i häkte. Att en närstående häktas eller hamnar i fängelse är en traumatisk händelse och kommer som en chock för de allra flesta. Forskning visar att en fängelsedom drabbar omgivningen på liknande sätt som den dömd själv. Många känner sig ensamma och maktlösa, något som i sin tur tär på den egna hälsan. Och ibland behöver hela familjen stöd i att bearbeta sina upplevelser. I motionen beskrivs också hur anhörigstödet har utvecklats till att omfatta barn och unga, samt att det redan idag finns stöd för anhöriga genom Solrosen Borås, som är en ideell förening. Motionären menar att även Borås Stad behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella. Ytterst handlar det om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att exempelvis konfrontera sitt barn, samt att ge en god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Möjligheten till anonymitet är en nödvändighet och bör ses över för att skapa en trygg process. Motionären föreslår därför att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella. Arbetslivsnämnden ser positivt på att utveckla anhörigstödet för anhöriga till kriminella. Nämnden anser att frågan behöver utredas för att hitta lämpliga insatser samt hos vilken nämnd frågan ska ligga.

Beslutsunderlag

1. Bilaga Remiss Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Christian Fast
Handläggare
033-35 54 28Datum
2022-08-29Instans
Arbetslivsnämnden
Dnr ALN 2022-00047 1.1.3.1

Yttrande över Remiss Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella

Arbetslivsnämndens beslut

Arbetslivsnämnden tillstyrker Remiss motionen ”Utveckla stödet till anhöriga kriminella”.

Ärendet i sin helhet

I motionen beskrivs att det i Sverige finns cirka 30 000 barn som har en förälder i fängelse eller frivård. Utöver det finns många barn som har en förälder i häkte. Att en närstående häktas eller hamnar i fängelse är en traumatisk händelse och kommer som en chock för de allra flesta. Forskning visar att en fängelsedom drabbar omgivningen på liknande sätt som den dömda själv. Många känner sig ensamma och maktlösa, något som i sin tur tar på den egna hälsan. Och ibland behöver hela familjen stöd i att bearbeta sina upplevelser. I motionen beskrivs också hur anhörigstödet har utvecklats till att omfatta barn och unga, samt att det redan idag finns stöd för anhöriga genom Solrosen Borås, som är en ideell förening. Motionären menar att även Borås Stad behöver kraftsamla och, i sin egen organisation eller genom ett utvecklat samarbete med förening eller annan organisation, stärka insatser och stöd för anhöriga till kriminella. Ytterst handlar det om att i samtal stötta anhöriga i att finna modet att exempelvis konfrontera sitt barn, samt att ge en god information kring vilka hjälpinsatser som finns tillgängliga. Möjligheten till anonymitet är en nödvändighet och bör ses över för att skapa en trygg process. Motionären föreslår därför att lämplig nämnd utreder hur anhörigstödet kan utvecklas i Borås Stad till att även omfatta anhöriga till kriminella. Arbetslivsnämnden ser positivt på att utveckla anhörigstödet för anhöriga till kriminella. Nämnden anser att frågan behöver utredas för att hitta lämpliga insatser samt hos vilken nämnd frågan ska ligga.

Beslutsunderlag

1. Bilaga Remiss Motion: Utveckla stödet för anhöriga till kriminella.

Samverkan

Förvaltningens samverkansgrupp FSG.

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen.

Lars-Åke Johansson
Ordförande

Tina Arekvist Lundell
Förvaltningschef

Kommunfullmäktige

§ 73

Dnr KS 2022-00560 1.1.1.1

Svar på motion av Anne Rapinoja (V): Stadsodlingar är mötesplatser

(Kommunfullmäktiges tryckta handlingar 2023, nr 54, B 1326)

Kommunfullmäktiges beslut

Motionen är besvarad.

Protokollsanteckning

Vänsterpartiet lämnar en anteckning till protokollet, se bilaga.

Kommunstyrelsens beslut 2023-04-03, § 127

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta:

Motionen är besvarad.

Protokollsanteckning

Stefan Lindborg (V) lämnar en anteckning till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen är positiv till stadsodling, både att planera in i nya områden, men också att tillskapa i redan etablerade bostadsområden. Kommunstyrelsen kan som markägare upplåta mark till odlingsändamål på kvartersmark och ej planlagd mark. I dagsläget arrenderar Borås Stad ut mark till ett antal koloniföreningar i Borås. En förutsättning för stadsodling är att det finns en förening som motpart. Kommunstyrelsen anser att det inte är lämpligt med permanent odling på allmän platsmark då det inte är förenligt med Plan och bygglagen (PBL).

Kommunstyrelsen anser vidare att det från fall till fall får avgöras om det är lämpligt med stadsodling av mer tillfällig karaktär. Tekniska nämnden har ansvar för upplåtelse av allmän plats, vilket kan som längst ges årsvis. Arbete pågår tillsammans med exempelvis kommunala bostadsbolag för att hitta former för stadsodling på kvartersmark. I Budget 2022 fick Fritids- och Folkhälsonämnden uppdraget: Stadsodling Borås Stad: ”Fritids- och folkhälsonämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla. Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor”.

Från Fritids- och folkhälsonämndens Årsredovisning 2022:

”Under senare delen av 2022 har uppdraget påbörjats. Dels genom att dialoger förts med engagerade aktörer från civilsamhället, men även att kunskap inhämtats från berörda inom Borås Stad. Stadsodling väcker ett stort

Sammanträdesdatum
2023-04-27

Kommunfullmäktige

engagemang och det finns många krafter som vill vara med i utvecklingen. En uppdragsplan är framtagen och ligger till grund för uppdragets kommande delar. Det innebär att utreda förutsättningarna för stadsodling och kommer att mynna ut i en överblick av möjlig lokalisering för stadsodling och ett förslag hur formerna för stadsodling kan gå till samt att synliggöra kopplingar till andra pågående uppdrag inom Borås Stad.

Kunskap inhämtas succesivt om hur andra jämförbara städer/kommuner arbetar. Det kan handla om allt från former för markanvändning, kostnader för föreningar/invånare att hyra odlingar, underhåll mm. Goda exempel och en kunskapsöversikt inom området kommer att ligga till grund för uppdragets slutprodukt. Delrapportering har under 2022 skett löpande i samband med ordinarie tertial- och årsredovisning. Målsättningen är att utredningen ska vara klar att behandlas i Fritids- och folkhälsonämnden under 2023 (Q2).

Beslutsunderlag

1. Motion av Anne Rapinoja (V): Stadsodlingar är mötesplatser, 2022-06-21

Mia Magnusson
Handläggare
033 357098

Datum 2023-04-03 Instans **Kommunstyrelsen**
Dnr KS 2022-00560 1.1.1.1

Kommunfullmäktige

Svar på motion av Anne Rapinoja (V): Stadsodlingar är mötesplatser

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Motionen är besvarad.

Protokollsanteckning

Stefan Lindborg (V) lämnar en anteckning till protokollet.

Sammanfattning

Anne Rapinoja har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-06-22 lämnat in motionen ”Stadsodlingar är mötesplatser”. Vänsterpartiet anser att det är dags att verkställa innehållet i rapporten ”Plats för stadsodling”, ta tillvara de tips som finns där och visa att Borås Stad menar allvar med att vilja vara en klimatkommun genom att:

- skriva avtal med odlarföreningar på befintliga stadsodlingar på allmän platsmark.
- verkställa rapportens intentioner och utse ansvarig nämnd/förvaltning för utvecklandet av stadsodling.

Kommunstyrelsen kan som markägare upplåta mark till odlingsändamål på kvartersmark och ej planlagd mark. Kommunstyrelsen anser att det inte är lämpligt med permanent odling på allmän platsmark då det inte är förenligt med Plan och bygglagen (PBL).

Kommunstyrelsen anser vidare att det från fall till fall får avgöras om det är lämpligt med stadsodling av mer tillfällig karaktär. Tekniska nämnden har ansvar för upplåtelse av allmän plats, vilket kan som längst ges årsvis.

Fritids- och folkhälsonämnden har sedan budget 2022 uppdraget att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/invånare att odla.

Motionen anses därmed besvarad.

Ärendet i sin helhet

Anne Rapinoja har vid Kommunfullmäktiges sammanträde 2022-06-22 lämnat in motionen ”Stadsodlingar är mötesplatser”. Vänsterpartiet anser att det är

dags att verkställa innehållet i rapporten ”Plats för stadsodling”, ta tillvara de tips som finns där och visa att Borås Stad menar allvar med att vilja vara en klimatkommun genom att:

- skriva avtal med odlarföreningar på befintliga stadsodlingar på allmän platsmark.
- verkställa rapportens intentioner och utse ansvarig nämnd/förvaltning för utvecklandet av stadsodling.

Kommunstyrelsen är positiv till stadsodling, både att planera in i nya områden, men också att tillskapa i redan etablerade bostadsområden. Kommunstyrelsen kan som markägare upplåta mark till odlingsändamål på kvartermark och ej planlagd mark. I dagsläget arrenderar Borås Stad ut mark till ett antal koloniföreningar i Borås. En förutsättning för stadsodling är att det finns en förening som motpart. Kommunstyrelsen anser att det inte är lämpligt med permanent odling på allmän platsmark då det inte är förenligt med Plan och bygglagen (PBL).

Kommunstyrelsen anser vidare att det från fall till fall får avgöras om det är lämpligt med stadsodling av mer tillfällig karaktär. Tekniska nämnden har ansvar för upplåtelse av allmän plats, vilket kan som längst ges årsvis.

Arbete pågår tillsammans med exempelvis kommunala bostadsbolag för att hitta former för stadsodling på kvartermark.

I Budget 2022 fick Fritids- och Folkhälsönämnden uppdraget:

Stadsodling Borås Stad: ”Fritids- och folkhälsönämnden får i uppdrag att tydliggöra förutsättningarna för stadsodling och förenkla för föreningar/ invånare att odla.

Kommunstyrelsen, genom Mark och exploateringsavdelningen, ska vara behjälplig när det gäller markfrågor”.

Från Fritids- och folkhälsönämndens Årsredovisning 2022:

”Under senare delen av 2022 har uppdraget påbörjats. Dels genom att dialoger förts med engagerade aktörer från civilsambället, men även att kunskap inhämtats från berörda inom Borås Stad.

Stadsodling väcker ett stort engagemang och det finns många krafter som vill vara med i utvecklingen. En uppdragsplan är framtagen och ligger till grund för uppdragets kommande delar. Det innebär att utreda förutsättningarna för stadsodling och kommer att mynna ut i en överblick av möjlig lokalisering för stadsodling och ett förslag hur formerna för stadsodling kan gå till samt att synliggöra kopplingar till andra pågående uppdrag inom Borås Stad.

Kunskap inhämtas succesivt om hur andra jämförbara städer/ kommuner arbetar. Det kan handla om allt från former för markanvändning, kostnader för föreningar/ invånare att hyra odlingar, underhåll mm.

Goda exempel och en kunskapsöversikt inom området kommer att ligga till grund för uppdragets slutprodukt. Delrapportering har under 2022 skett löpande i samband med ordinarie tertiäl- och årsredovisning.

Målsättningen är att utredningen ska vara klar att behandlas i Fritids- och folkhälsonämnden under 2023 (Q2).

Beslutsunderlag

1. Motion av Anne Rapinoja (V): Stadsodlingar är mötesplatser, 2022-06-21

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Fritids- och folkhälsonämnden, ff.diarium@boras.se

Kerstin Hermansson
Kommunalråd

Bengt Himmelmann
Chef Strategisk Samhällsplanering

Stadsodlingar är mötesplatser

Vid sökning på "Stadsodling" på Borås Stads hemsida får en upp 1 träff; Marklandsparkens förskola. I beskrivningen av förskolans omgivning nämns nämligen Tunnlandsgatan stadsodling som en fin tillgång i området. Men inget om de många stadsodlingar som finns kommer upp. Bostäder har inrättat odlingar i sina områden, det finns koloniområden i staden och säkert skulle fler områden kunna upplåtas för odling om det fanns ansvarig förvaltning/nämnd. Vid sökning på Malmö Stad hemsida kan en läsa "En stadsodling är en gemensam odling på allmän platsmark där en förening tillsammans odlar och sköter om platsen". I Borås tillåter staden inte odling på allmän platsmark utan vill lägga ner stadsodlingar med argument om att de ligger på allmän platsmark.

Tidigare kunde en också få träff på en rapport; "Plats för stadsodling". Rapporten från 2017 utredde frågan om hur Borås stad skulle bli bättre på att erbjuda odlingsmöjligheter till de invånare som efterfrågade det.

Att göra odling möjlig för alla som vill är en del i byggandet av ett hållbart samhälle. Det skapas mötesplatser där utbyte av fröer och odlingstips blandas med samvaro och gemensamt arbete. Tillfällen där människor lär känna varandra och samtidigt göra en positiv miljö/klimatinsats. Via stadsodlingar får vi också fler människor som rör sig ute i områden där kanske inte så många går annars.

I framtagande av rapporten "Plats för stadsodling" var flera förvaltningar delaktiga och de hade som förslag att:

- Frågan om behov av yta för stadsodling ska lyftas i nya detaljplaner.
- Det ska utses en ansvarig nämnd/förvaltning för uppbyggnad av en organisationsstruktur för främjande av stadsodling.

Vänsterpartiet anser att det är dags att verkställa rapportens innehåll, ta tillvara de tips som finns där och visa att Borås Stad menar allvar med att vilja vara en klimatkommun genom

- Att skriva avtal med odlarföreningar på befintliga stadsodlingar på allmän platsmark.
- Att verkställa rapportens intentioner och utse ansvarig nämnd/förvaltning för utvecklandet av stadsodling.

Vänsterpartiet
Anne Rapinoja

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2022
Nationella Healthy Cities nätverket

Healthy Cities
Sverige EN DEL AV WHO

WHO HEALTHY CITIES

WHO:s europeiska Healthy Cities nätverk är ett nätverk bestående av städer och nationella nätverk i Europa som är engagerade i att arbeta med hälsa och hållbar utveckling. Nätverket grundades 1988 och har under de senaste 30 åren engagerat lokala politiska krafter, byggt kapacitet, delat erfarenheter och tillhandahållit innovativa lösningar för att uppnå ökad hälsa och välbefinnande genom hållbar utveckling.

De grundläggande principerna för WHO:s Healthy Cities nätverk är att det är lokalt och regionalt som vi i huvudsak äger möjligheten att minska de påverkbara klyftorna och öka förutsättningar för social hållbarhet och god hälsa för alla i vår befolkning.

FAS VII

Arbetet i WHO:s Healthy Cities nätverk sker i faser och den nuvarande fasen VII (2019–2025) baseras på FN:s Agenda 2030 mål.

Det finns tre övergripande mål för Fas VII:

- Främja hälsa och välbefinnande för alla och minska ojämlikhet i hälsa
- Leda genom exempel nationellt, regionalt och globalt
- Stödja genomförandet av WHO:s strategiska prioriteringar

WHO:s strategiska prioriteringarna för fasen kallas de sex P:na och står för People, Place, Participation, Prosperity, Peace och Planet.

HEALTHY CITIES SVERIGE

Det svenska Healthy Cities-nätverket grundades 2004 och består av kommuner och regioner som tillsammans arbetar för att bygga strukturer på lokal och regional nivå för att öka jämlikhet i hälsa.

Det svenska nätverket har under 2022 arbetat aktivt utifrån målen för Fas VII och har fungerat som en plattform för kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte för kommuner och regioner.

En av nätverkets främsta styrkor är att vi skapar arenor för nära samverkan mellan politiker och tjänstepersoner samt fungerar som länk mellan medlemmarna och attraktiva samarbetsparter.

"Genom medlemskapet i Healthy Cities vill vi ytterligare stärka möjligheterna att utveckla och driva frågor för en ökad jämlikhet i hälsa i hela Värmland. Vi vill arbeta långsiktigt och träffsäkert och ser fram emot att samspela med kollegor både runt om i Sverige och i Europa i detta syfte!"

*Åsa Ranung
Folkhälsostrateg
Region Värmland*

"Kunskap och erfarenhet + tjänstepersoner och politiker = I Healthy Cities jobbar vi tillsammans för den jämlika hälsan"

*Peter Göthblad
Hållbarhetsstrateg
Trollhättans stad*

VÅRA MEDLEMMAR

Följande kommuner och regioner var
nätverksmedlemmar 2022:

Region Halland

Region Värmland

Region Örebro län

Region Östergötland

Västra Götalandsregionen

Borås Stad

Falu kommun

Halmstads kommun

Helsingborgs Stad

Huddinge kommun

Linköpings kommun

Luleå kommun

Lunds kommun

Malmö Stad

Norrköpings kommun

Skövde kommun

Tomelilla kommun

Trollhättans Stad

Upplands Bro kommun

Vara kommun

Östersunds kommun

Under 2022 har
Region Värmland
tillkommit som ny
medlem i nätverket!

Till 2023 består
nätverket av 21
medlemmar med
5 regioner och
16 kommuner

ÅRET SOM GÅTT

STYRELSEN

Styrelsen ansvarar för föreningens verksamhet och utveckling vilket innebär att styrelsen företräder föreningen och bevakar dess intressen. Under 2022 har styrelsen arbetat aktivt på olika sätt för att öka antalet medlemmar i nätverket för att kunna möjliggöra en starkare organisation.

Styrelsen har under 2022 haft sju beslutsfattande sammanträden.

Healthy Cities styrelse har under 2022 bestått av följande ledamöter:

Frida Trollmyr (S)
Ordförande
Malmö Stad

Monica Hanson (S)
Vice ordförande
Trollhättans Stad

Camilla Neptune (L)
Ledamot
Lunds kommun

Fredrik Hansson (S)
Ledamot
Luleå kommun

Iréne Karlsson (C)
Ledamot
Vara kommun

Behcet Barsom (KD)
Ledamot
Region Örebro län

Ulf Hanstål (M)
Ledamot
Västra Götalandsregionen

ORGANISATION

Nätverket har en koordinator anställd på halvtid som leder och driver verksamheten tillsammans med medlemmarna.

Koordinatorn fungerar även som det svenska nätverkets representant i det europeiska Healthy Cities nätverket och deltar i regelbundna koordinatorsmöten tillsammans med övriga Healthy Cities städer och nationella nätverk inom Europa.

Johanna Linnarsson
Koordinator

I maj 2022 beslutade styrelsen att förstärka organisationen inom nätverket. Beslutet innebar en investering av en projektledare under en begränsad tid med huvudsyftet att stärka arbetet med medlemsrekrytering samt utveckla medlemsdialogen i nätverket.

I oktober anställdes Jonas Frykman som projektledare och uppdraget kommer att fortsätta under våren 2023.

Jonas Frykman
Projektledare

ÅRSMÖTE

Den 31 mars höll nätverket sitt årsmöte digitalt. På årsmötet valdes Frida Trollmyr från Malmö till ordförande för ytterligare ett år. Fem av sex ledamöter valdes om och Behcet Barsom från Region Örebro län valdes som ny ledamot i styrelsen. Nätverket tackade därmed Katerina Gustavsson från Falun för sin fleråriga insats i styrelsen.

Deltagarna fick även en presentation av den WHO ansökan som nätverket sammanställt och skickat in som underlag för att kunna bli ackrediterade som nationellt nätverk under WHO:s europeiska Healthy Cities nätverk. Ansökan genomgår en bedömning och svar på ansökan förväntas inom en 6-månaders period.

ÅRSKONFERENS

Under våren 2022 har nätverket kunnat återgå till att träffas fysiskt vilket har gynnat möjligheterna till erfarenhetsutbyte och kontaktknytande mellan våra medlemmar.

Nätverket höll sin årliga medlemskonferens i Falun den 10-11 maj 2022. Temat för konferensen var *Tillit och jämlik hälsa* och vi fick ta del av flera intressanta presentationer på temat från Högskolan Dalarna, Folkhälsomyndigheten och forskningsinstitutet RISE. Region Halland berättade om deras medskapande arbete om tillit och Region Östergötland delade med sig av sina erfarenheter kring implementeringen av Östgotakommissionen.

Slutligen hade vi besök av det norska nätverket som berättade om hur de arbetat med politikervägledningen *Ta vara på dina väljare* som inspiration för vårt nätverks funderingar kring att möta behovet av politikerutbildning.

På konferensen fick deltagarna följa med på en guidad tur genom världsarvet Falun

HÖSTKONFERENS

Den 25-26 oktober samlade nätverket medlemmarna till ett fysiskt höstmöte i Stockholm för första gången på tre år.

Temat för dagarna var *Agenda 2030 och nätverkets framtid* där vi under första dagen gästades av Emma Sterky, kanslichef hos den Nationella samordnaren för Agenda 2030 som berättade om deras fokus på främjande arbete för barn och unga. Vi fick även ta del av Falu kommun och Trollhättans stads erfarenheter kring vilka framgångar och utmaningar de upplevt i sitt lokala arbete med Agenda 2030.

Dag 2 höll nätverket en Open space dialog under ledning av Åsa Ranung från Region Värmland. Dialogen syftade till att samtala om hur vårt nätverk går från *Good to Great!* Flera spännande samtalsämnen diskuterades och efter en urvalsprocess valdes några områden ut för nätverket att arbeta vidare med.

TEMAGRUPPER

Temagruppen för Hälsöfrämjande samhällsplanering är nätverkets tvärprofessionella temagrupp där strateger och planerare har möjlighet att träffas, öka sin kunskap och tillsammans föra dialog om hur fysisk planering kan bidra till ett hälsofrämjande samhälle.

Under 2022 har temagruppen bjudit in till tre träffar på temat hälsofrämjande platsutveckling där medlemmarna haft möjlighet att delta digitalt under ledning av gruppens moderator Kristina Engstrand.

På träffarna har deltagarna kunnat ta del av initiativet New European Bauhaus som lyfter fram betydelsen av estetiska, sociala och kulturella värden i den gröna omställningen av samhället.

På träffen om att platsutveckla folkhemmet berättade Urban Utveckling om hur de stöttar kommuner och regioner med att lyfta socialt utsatta bostadsområden.

ARBETSGRUPPER

Nätverket har en strategisk grupp där samtliga medlemmar deltar med representanter. Strategigruppen har digitala månadsmöten i syfte att öka möjligheterna för kontinuerlig kommunikation och samverkan mellan medlemmarna samt öka delaktigheten i planeringen av verksamheten i nätverket.

Under 2022 har nätverket haft igång olika arbetsgrupper knutet till den Open space dialog som genomfördes på nätverkets höstmöte i oktober. Tre teman valdes ut att arbeta vidare med och grupper formades kring vart och ett:

- Fler temagrupper i nätverket
- Att ta sig an de komplexa och stora frågorna tillsammans med politiken.
- Kunskapsspridning – Hur kan nätverket bidra?

Grupperna fortsätter sitt arbete under 2023.

Nätverket har haft arbetsgrupper som arbetat med förberedelser och genomförande av nätverkets möten under året!

NÄTVERKSMÖTEN

En av styrkorna med Healthy Cities nätverket som medlemmarna lyfter gång på gång är mötet med andra som arbetar för att främja en god och jämlik hälsa.

Utgångspunkten för nätverket är att vara en arena där politik och tjänstepersoner möts och diskuterar gemensamma frågor som sedan kan tas med till hemmaplan för att fortsätta gynna det lokala utvecklingsarbetet. Dessa möten varierar där politiken kan träffas för sig ibland, tjänstepersonerna för sig och alla tillsammans ibland.

Nätverkets strategier har regelbundna månadsmöten för att kunna träffa varandra, planera och utbyta idéer och erfarenheter.

Styrelsen har tidigare bjudit in nätverkets politiker till en särskild politikerträff med syfte att tillsammans diskutera nätverkets styrkor, utmaningar och möjligheter.

Då 2022 var ett valår med begränsade möjligheter att samla till en politikerträff valde styrelsen istället att hålla separata politikerdiskussioner i samband med höstmötet.

INTERNATIONELL AKTÖR

Healthy Cities Sverige arbetar fortsatt med att stärka kopplingen mellan vårt svenska nätverk och den internationella nivån.

Under 2021 valdes nätverkets ordförande Frida Trollmyr ut att delta i WHO Healthy Cities politiska kommitté vars syfte är att sätta den strategiska inriktningen av WHO:s Europeiska Healthy Cities nätverk under fas VII. Detta uppdrag har fortsatt under 2022 där Frida deltagit på flera möten och därigenom haft möjlighet att påverka det politiska arbetet inom det europeiska Healthy Cities-nätverket.

Den 22-24 november höll WHO:s europeiska Healthy Cities nätverk sin årliga nätverkskonferens i Köpenhamn. Konferensen var en hybridkonferens med både fysiska och digitala deltagare från hela Europa. Det svenska nätverket hade fyra deltagare med på konferensen, tre fysiskt och en digitalt.

Konferensen samlade både forskare och representanter från städer och nationella nätverk runt om i Europa som visade på innovativa och effektiva tillvägagångssätt på hur de arbetat med initiativ relaterade till konferensens tema "Healthy Cities Leading by Example: One Planet, One People, One Health".

På konferensen nominerades och valdes vår svenska koordinator Johanna Linnarsson in i WHO Healthy Cities Advisory Committee.

WHO:S WEBBINARIUM

Det europeiska Healthy Cities nätverket har under 2022 anordnat tematiska webinarium där medlemmarna från vårt svenska nätverk haft möjlighet att ta del av internationell forskning och praktisk erfarenhet kring olika temaområden. Dessa webinarium har även gett deltagarna möjlighet att möta deltagare från Healthy Cities nätverk från andra länder för att i mindre grupper kunna träffas och utbyta erfarenheter mellan varandra.

De teman som diskuterats under 2022 var:

- Reducing alcohol consumption and harms in Healthy Cities
- Participatory decision-making and budgeting
- City Initiatives to Improve Air Quality
- Healthy Ageing and Age-Friendly Cities

This is to confirm that

Healthy Cities Sverige

has met the standards for accreditation as
a member of the
World Health Organization
European Healthy Cities Network
for Phase VII (2019-2025)

Healthy Cities Sverige

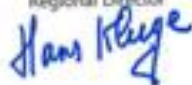
is committed to achieving the goals and deliverables of Phase VII of the Healthy
Cities Network and to work in partnership with WHO and other cities for a healthy
and sustainable future.

Signed on behalf of
Healthy Cities Sverige
Ms Frida Trollmyr
Chair

Signed on behalf of
WHO Regional Office for Europe
Dr Hans Herrli P. Kluge
Regional Director

WHO CERTIFIERING

För att vara ett nationellt Healthy Cities nätverk knutet till WHO:s europeiska nätverk krävs att nätverket uppfyller vissa kriterier. Vid varje ny fas behöver nationella nätverk inkomma med en ansökan för att visa hur nätverket uppfyller dessa kriterier samt arbetar för att omsätta WHO:s mål och strategier på lokal nivå.

Under våren 2022 lämnade vårt svenska nätverket in en ansökan till WHO om att bli ackrediterade som Healthy Cities nätverk för nuvarande Fas VII som sträcker sig fram till 2025.

Ansökan har sedan genomgått en omfattande process och bedömts av forskare inom WHO. Under sommaren 2022 kom beskedet att Healthy Cities Sveriges ansökan blivit godkänd och att vårt nätverk nu är ackrediterade för Fas VII.

NORDISKT SAMARBETE

Koordinatorerna i de nordiska nationella Healthy Cities nätverken har startat upp regelbundna träffar för att öka samarbetet mellan länderna. Syftet är att delge varandra goda exempel, stötta varandra över landsgränserna samt att framåt kunna genomföra gemensamma aktiviteter.

Den 9 juni arrangerade de nordiska Healthy Cities-nätverken samt det brittiska nätverket ett gemensamt webinarium för alla sina medlemmar som en start på ett närmare samarbete mellan Healthy Cities-kollegor i andra länder.

På det digitala webinariet presenterade WHO:s europeiska Healthy Cities sekretariat grunden för Healthy Cities rörelsen och sedan presenterades exempel från de olika ländernas arbete. Webinariet avslutades med att deltagarna fick träffas i mindre grupper för att presentera sig och berätta lite om sitt lokala arbete för varandra.

NPHC 2022

NORDISK KONFERENS

I slutet av juni 2022 medverkade vårt svenska nätverk i den Nordiska folkhälsokonferensen i Reykjavik på Island.

På konferensen höll WHO:s Healthy Cities sekretariat och de nordiska Healthy Cities nätverken ett gemensamt seminarium "The WHO Healthy Cities Network - Changing cities to change the world".

Det svenska nätverket presenterade sin framtagna idéskrift om tvärasektoriell styrning samt resultatet från den efterföljande utvärdering som gjorts i nätverket för att ta reda på vad som kännetecknar en ändamålsenlig och effektiv besluts- och genomförandeprocess för praktiskt folkhälsoarbete.

På bilden från vänster: Jaan Andersson, Healthy Cities Danmark; Charlotte Lisager Petersen, Healthy Cities Danmark; Hanna Dunning, WHO:s Healthy Cities sekretariat; Piia Hakamäki, Healthy Cities Finland; Johanna Linnarsson, Healthy Cities Sverige

NATIONELL AKTÖR

Under våren lämnade Healthy Cities Sverige synpunkter på ett remissförslag till en ny nationell rekommendation för barns aktiva skolresor som Luleå tekniska universitet (LTU) fått i uppdrag av regeringen att ta fram. Nätverket ingick senare i den referensgrupp som fortsatt följde arbetet med att utforma den nya rekommendationen.

I april medverkade Healthy Cities Sverige i ett av Mötesplats social hållbarhets nationella webinarium på temat stadsplanering och hälsa.

Som en uppföljning på detta ledde nätverket en workshop med fokus på hållbar platsutveckling på Mötesplatsens nationella konferens i Örebro i september. Konferensen hade temat: *Människan, mötet och närmiljön – gemenskap i en föränderlig tid* och vår workshop hade fokus på hållbar platsutveckling.

REPRESENTATION

Nätverkets ordförande, Frida Trollmyr, har under 2022 representerat vårt nationella Healthy Cities-nätverk i olika sammanhang:

- 🍃 Den 24 januari medverkade Frida i ett webinarium om kvinnors hälsa som arrangerades av Hologic och Medicon Valley Alliance.
- 🍃 Frida var under våren inbjuden till SKR:s beredning för primärvård och äldreomsorg där hon fick möjlighet att presentera Healthy Cities-nätverket.
- 🍃 Frida har tillsammans med koordinatören träffat Folkhälsomyndighetens generaldirektör Karin Tegmark Wisell i syfte att presentera nätverkets arbete och diskutera framtida samarbete och behovet av ekonomiskt stöd.

SAMVERKAN

Nätverket har sedan länge ett nära samarbete med Folkhälsomyndigheten och SKR. En representant från båda myndigheterna deltar regelbundet i nätverkets möten och aktiviteter.

Under 2022 påbörjades samtal om utökat samarbete mellan Healthy Cities Sverige och Mötesplats Social hållbarhet som är Folkhälsomyndighetens och SKR:s gemensamma forum för att utveckla välfärden på ett socialt hållbart sätt. Detta resulterade i att nätverket medverkat i Mötesplatsens webinarium och konferenser under året.

Nätverket har även påbörjat en diskussion om att koppla samman Crossing borders med Mötesplatsen och har därför skjutit fram det planerade genomförandet av seminarieserien.

KOMMUNIKATION

Under 2022 har nätverket sammanställt två publika nyhetsbrev som skickats ut till både medlemmar och andra intresserade. Under året har vi sett en ökning av antal personer som anmält sig som prenumeranter på våra nyhetsbrev.

Intresset har även ökat för nätverket som helhet där många har hört av sig och önskat att få veta mer om medlemskap i nätverket.

Styrelsens ledamöter har haft kontakt med politiker i flertalet kommuner och regioner för att förmedla nätverkets arbete och vilka fördelar ett medlemskap har.

Det ökade intresset för nätverket är en av anledningarna till att styrelsen valde att satsa på att förstärka organisationen och anställa en projektledare i syfte att arbeta med medlemsrekrytering.

EKONOMI

Det nationella Healthy Cities nätverkets intäkter uppgick under 2022 till 757 760 kr och härstammar från medlemsavgifter som regleras utifrån storlek på kommun eller om det är en region.

Nätverket har ett eget kapital som i början av 2022 låg på knappt en miljon kronor. En del av det egna kapitalet har tagits i anspråk under 2022 i syfte att investera i att stärka nätverkets organisation för att ytterligare satsa på medlemsrekrytering.

Målet är fortsatt att öka antalet medlemmar och i förlängningen ytterligare stärka ekonomin i nätverket.

STYRELSENS SLUTORD

Efter två år av pandemi så var det härligt att återgå till det normala och åter kunna ses fysiskt. Det märktes inte minst på årsmötet och höstmötet där glädjen över att mötas och utbyta erfarenheter mellan programpunkterna var stor. Pandemin var samtidigt lärrik och nätverket har utvecklat sina arbetsätt och digitala kompetens. För styrelsen så har det inneburit att vi har övergått från telefonmöten till digitala möten vilket är ett stort lyft som har höjt kvalitén i styrelsearbetet.

I styrelsen har vi fortsatt arbeta med att stärka nätverkets organisation och värva fler medlemmar. I mars tog vi beslut om att använda en del av vårt kapital för att anställa ytterligare en person på 25% för att fokusera på arbetet med medlemsrekrytering.

Detta har gett resultat i form av nya medlemmar och flera regioner och kommuner som är intresserade av att ansöka om medlemskap. Målet är att vi på sikt skall kunna bygga upp ett kansli med minst en heltidsanställd vilket skulle underlätta att koordinera nätverket både nationellt och internationellt.

I strävan efter att få en intäkt vid sidan av medlemsavgifterna så har styrelsen uppvaktat Folkhälsomyndigheten och SKR, och ordförande har tillsammans med koordinatör haft möte med generaldirektören för Folkhälsomyndigheten Karin Tegmark Wisell.

Vi har under året arrangerat ytterligare en politikerträff och styrelsen har diskuterat att stärka politikerna i nätverket genom att erbjuda en utbildning. Detta är inspiration vi fått från det norska Healthy Cities nätverket som har en politikervägledning som heter "Ta vara på dina väljare".

Styrelsen känner att vi under året har tagit ytterligare steg för att nätverket skall vara mer strukturerat och relevant för våra medlemmar. Healthy Cities nätverket är en viktig aktör i arbetet för jämlik hälsa och social hållbarhet. Med dessa ord tackar styrelsen för ett gott samarbete under året och ställer sina platser till förfogande.

Frida Trollmyr

Monica Hanson

Camilla Neptune

Fredrik Hansson

Irene Karlsson

Behcet Barsom

Ulf Hanstål

Healthy Cities

Sverige

EN DEL AV WHO

<https://www.healthycities.se/>

Inriktning och verksamhetsplan 2023

Grundläggande principer för medlemskapet i WHO:s internationella Healthy Cities nätverk:

Det är lokalt och regionalt som vi i huvudsak äger möjligheten att minska de påverkbara klyftorna i förutsättningar för social hållbarhet och god hälsa för alla i vår befolkning.

WHO: s Healthy Cities nätverk:

Bygger på:

- Jämlikhet och social hållbarhet i hälsa i alla policys på alla nivåer.
- Starkt politiskt engagemang på högsta nivå.
- Kommuner och regioner där aktörer, offentliga som privata, kan integreras och samspela för jämlik hälsa och social hållbarhet.

Spänner över:

- Alla politikområden, sakkunskaper och forskning med bäring på ökad jämlik hälsa, hälsans bestämningfaktorer och hållbar utveckling.

Baseras på:

- Helhetsperspektiv i styrning och ledning
- Tvärsektoriellt synsätt och arbetssätt
- Demokratisk ledning och styrning
- Medskapande processer för invånare
- Samarbete mellan praktik och akademi

Bygger tillsammans:

- Strukturer för allt från styrning och ledning till konkreta insatser som leder till ökad jämlikhet i hälsa.
- Verktyg och metoder för genomförande och uppföljning.

Verksamhetsplan 2023

Styrelsen för Nationella Healthy Cities nätverket:

- Planerar och följer kontinuerligt upp arbetet utifrån verksamhetsplanen.
- Sammanträder minst fem gånger under verksamhetsåret.
- Planerar årsmöte och höstmöte.
- Bjuder in till en politikerträff under året.

Organisation

- Nätverket förstärker organisationen tillfälligt för att växa och bli fler medlemmar.
- Nätverket verkar för en långsiktig förstärkning av organisationen med ökade resurser till kansliet.
- Nätverket arbetar för att få externt finansiellt stöd i syfte att stärka organisationen.
- Nätverket arbetar aktivt med att föra dialog med medlemmarna.

Konferenser

- Nätverket håller årskonferens och höstkonferens för gemensamt kunskapsbygge för politiker och tjänstepersoner, samt använder konferenserna strategiskt för att bjuda in viktiga nyckelpersoner till nätverket.
- Utöver konferenserna kommer nätverket att anordna ett publikt seminarium/webbinarium under året.

Arbetsgrupper

- Nätverket har en strategisk grupp som träffas digitalt en gång per månad.
- Nätverket har en tvärprofessionell temagrupp för hälsosam samhällsplanering som träffas digitalt för kunskaps- och erfarenhetsutbyte.
- Nätverket arbetar för att initiera nya temagrupper.
- Nätverket arbetar därutöver i kortvariga arbetsgrupper kring specifika genomföranden och planeringsfrågor.

Internationell aktör

- Nätverket medverkar vid WHO:s europeiska Healthy Cities årskonferens i Utrecht, Nederländerna den 21–23 november 2023.

- Nätverket uppmuntrar medlemmarna att presentera lokala och regionala exempel på WHO:s europeiska Healthy Cities årskonferens i Utrecht, Nederländerna den 21–23 november.
- Nätverkets koordinator ingår i WHO Healthy Cities Advisory Committee.
- Nätverket har utbyte med koordinatörer för övriga nationella nätverk i Europa.
- Nätverket samarbetar särskilt med de nordiska nationella Healthy Cities nätverken.
- Nätverket medverkar vid behov vid lämplig internationell konferens.
- Nätverket utreder möjligheten att ingå i en av WHO Healthy Cities internationella arbetsgrupper.

Nationell aktör

- Nätverket bevakar nationella initiativ.
- Nätverket utreder möjligheten att i Healthy Cities regi genomföra en politikerutbildning i frågor som handlar om folkhälsa och social hållbarhet.
- Nätverket skickar ut två publika nyhetsbrev under året.
- Nätverket kommer att skriva remissvar på aktuella frågor.

Samverkan

- Nätverket fördjupar samverkan kring konferenser och seminarier med Mötesplats Social Hållbarhet.
- Nätverket samarbetar särskilt med Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Folkhälsomyndigheten.
- Nätverket planerar för ny Crossing Borders-seminarieserie i samarbete med Mötesplats social hållbarhet eller annan aktör.

Opinionsbildning

- Styrelsen enas om en fråga med utgångspunkt i nätverkets medlemsdialog att väcka opinion kring under året.
- Styrelsen deltar i debatter och medieartiklar.
- Styrelsen arbetar aktivt med att bygga ett nätverk av nationella politiska kontakter.
- Nätverket ökar sin synlighet och deltagande i samhällsdebatten.